Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Wydanie II

Rok IX. Kraków, sobota 8 maja 1926 Nr. 103

NOWY DZIENNIK

Adres Redakcji i administracji: Kraków, Orzeszkowej 7. Nr. tel. — Konto czekowe P. K. O. w Krakowie 406.630. Nakładem Spółki Wydawniczej „NOWY DZIENNIK"
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać **wprost** do Administracji. Komunikaty przesłane Redakcji **nie będą** uwzględnione. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Za inseraty Redakcja nie odpowiada. Redaktor naczelny przyjmuje **od 12 do 1** w południe.

Cena numeru **20** groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincji mies. Zł. 4·40, kwrt. Zł. 13·60
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 4·60, „ „ 13·80
Na prowincji: z przesyłką pocztową „ „ 5·00, „ „ 15·00
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 8·25, „ „ 25·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·15, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·20, nadesłane Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·85, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 1·—. gratulacye Zł. 10, inseraty zamiejscowe o 50% zagraniczne 100% droższe

Tekst ugody polsko-żydowskiej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 6 5. (Sin) Zgodnie z wczorajszą uchwałą Koła Żydowskiego został dzisiaj ogłoszony tekst ugody polsko-żydowskiej. — Podajemy go poniżej in extenso. W nawiasach podane są marginesowe uwagi i zastrzeżenia rządu. —

Na podstawie dotychczasowych konferencyj rząd zobowiązuje się w najkrótszym czasie:

I. W dziedzinie gospodarczej

1. w sprawie spoczynku niedzielnego:

A. wydać zarządzenie:

a) przedłużające dla Żydów, święcących sobotę pracę w sklepach otwartych o 3 godziny ponad zwyczajną normę, b) dalej rozporządzenie potwierdzające istniejący już, a nie przestrzegany przez niższe organy okólnik, w myśl którego rzemieślnicy pracujący bez czeladzi najemnej w warsztatach zamkniętych mają prawo pracować w niedzielę.

B. 1. Wniesie projekt ustawy usuwającej, a conajmniej łagodzącej przymus odpoczynku niedzielnego. (Na marginesie: O ile zgodzą się na to stronnictwa lewicowe.)

2. W sprawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczpospolitej o rewizji koncesyj monopolowych rząd zobowiązuje się wydać rozporządzenie wykonawcze, względnie wniesie projekt noweli w porozumieniu z Kołem Żydowskiem przy uwzględnieniu tegoż postulatów.

3. W sprawie handlowej i przemysłowej: a) rząd będzie przeciwdziałał przesuwaniu jarmarków i targów na sobotę. b) przeciwstawi się próbom zmierzającym do przetworzenia cechów itp., przeciwstawi się wydać się mającej ustawie przemysłowej na niekorzyść Żydów, względnie udzieli możności stworzenia związków zawodowych dobrowolnych o pełnych prawach cechów, c) poprze poprawki do wniosku w sprawie ustawy przemysłowej o organizacji umożliwiającej organizowanie cechów żydowskich, d) zwróci uwagę władzom podległym i będzie przeciwdziałał odrzucaniu ofert żydowskich przy rozdawaniu dostaw i robót państwowych, koncesji monopolowych itp. oraz przy sprzedaży objektów państwowych — z tego tylko powodu, że odnośne oferty pochodzą od Żydów. Wyda zarządzenie, aby decydowano o sprawie wyłącznie z punktu widzenia rzeczowego. (Na marginesie: w miarę ustalenia się współdziałania Żydów z państwowym elementem polskim, przekreślone.)

e) Okólnikiem względnie w inny sposób wystąpi przeciw bojkotowi gospodarczemu stosowanemu przeciwko Żydom przez prawnie uznane organizacje (Rozwój, lub Liga ojczyzny i wiary) grożące w razie niezastosowania się rozwązaniem instytucji, f) W związku z reformą izb handlowych i przemysłowych względnie rzemieślniczych przy mianowaniu członków tychże izb względnie wyznaczaniu związków zawodowych mających prawo proponowania członków, rząd nie będzie kierował się momentami wyznaniowemi ani narodowemi (Na marginesie: tak.)

4) Na polu podatkowo kredytowem a) rząd zwróci uwagę władzom podatkowym, że narodowość lub wyznanie nie może odegrać rolę (na marg.: tak), b) ludność żyd. we wszystkich organiz. uchwalających względnie wymierzających podatek winna być odpowiednio reprezentowana. c) zwróci uwagę dyrekcjom instytucyj kredytowych, że przy rozdzielaniu kredytów kierować się należy wyłącznie względami rzeczowemi, nigdy zaś wyznaniowemi lub narodowościowemi, (na marginesie: tak), d) w akcji odbudowy kraju jak również w dziedzinie kredytu będą uwzględniane potrzeby ludności żydowskiej (na marginesie: tak), e) zapewni żydowskim rzemieślnikom możność korzystania z kredytu ulgowego dla rzemiosła i drobnego przemysłu (na marginesie: tak), f) poprze żydowski ruch współdzielczy a w szczególności umożliwi korzystanie z kredytu państwowego instytucjom kredytowym spółdzielni żydowskich (na marginesie: tak).

5. Na polu instytucji gospodarczych rząd powoła Żydów w odpowiedniej ilości do rad pozostających pod egidą rządowych instytucyj gospodarczych i finansowych (na marginesie: tak).

6. Na polu reformy rolnej, rząd przy wykonywaniu ustawy o reformie rolnej uchwalonej obecnie przez sejm nie będzie się kierował względami*) wyznaniowymi ani narodowościowymi, a w szczególności udzieli związkowi żydowskich rolników upoważnienia do przeprowadzenia dobrowolnej parcelacji majątków swoich członków przy uwzględnieniu żydowskich rolników jako nabywców.

II. W dziedzinie politycznej

1) rząd ureguluje sprawę obywatelstwa (na marginesie: w ciągu lata), 2) rząd zniesie istniejące jeszcze z czasów rządów zaborczych ograniczenie praw żydowskich (na marg.: na jesieni), 3) rząd okólnikiem do władz stwierdzi (przekreślone), że przy załatwianiu spraw publicznych i obchodzeniu się z obywatelami nie należy się kierować względami wyznaniowemi ani narodowościowemi, 4) rząd przyjmie pewną ilość Żydów do urzędów różnych kategoryj i dykasteryj, a zatem także do aplikacji sądowej, ze szczególnem uwzględnieniem urzędników żydowskich zrehabilitowanych we wschodniej Małopolsce, jak również przyjmie Żydów w charakterze urzędników państwowych a w szczególności kolejowych. (Na marginesie: stopniowo na nowy rok w resorcie oświaty), w miarę ustalenia się współdziałania. (Ostatnie zdanie skreślone).

5) rząd przeciwstawi się wszelkim próbom zmiany ordynacji wyborczej do ciał ustawodawczych i samorządowych, w kierunku uszczuplenia praw ludności żydowskiej (na marginesie: gdy sprawa ta będzie na porządku dziennym. 6) Rząd celem umożliwienia emigracji żydowskiej do Palestyny, zlegalizuje organizację sjonistyczną i udzieli koncesji na bank emigracyjny (Na marginesie: w ciągu lata — skreślone i napisane piórem po usunięciu trudności prawno-skarbowych). 7) rząd przydzielać będzie szeregowych żydowskich z odpowiednią kwalifikacją do szkół podoficerskich, a w razie ukończenia tychże szkół z dobrymi wynikami, absolwenci zamianowani będą podoficerami. Weryfikacja szarż oficerskich dawno nabytych jak również nominacje na oficerów nastąpią bez względu na przynależność do narodowości żydowskiej (na marginesie: w miarę ustalania się współdziałania). 8) rząd wycofa wszelkie tajne okólniki, zwłaszcza w dziedzinie wojskowej, zwrócone przeciwko Żydom (na marginesie: o ile istnieją).

III. W dziedzinie kulturalnej

1) na polu gmin żydowskich rząd wyda: A) rozporządzenie: a) rozciągające dekret naczelnika Piłsudskiego na kresy, b) zmieniające okólniki b. min. Miklaszewskiego w sprawie kierownictwa obrad w gminie żydowskiej w Warszawie, c) wyda okólnik zlecający zmianę ordynacji wyborczej w Małopolsce (na marginesie: w ciągu lata).

B) Wniesie projekt ustawy gminnej w porozumieniu z Kołem Żydowskiem, zawierający w szczególności: a) rozszerzenie prawa wyborczego po myśli powszechnego prawa głosowania, b) rozszerzenie kompetencji gmin żydowskich, c) ustalenie związku gmin żydowskich we formie rady wyznaniowej. (Na marginesie: na jesieni lub w zimie).

2) Na polu szkolnictwa rząd wyda: A) rozporządzenie: a) wprowadzające szkoły państwowe z językiem wykładowym polskim i ze znaczną ilością godzin judaistycznych. (na marginesie: zezwalające na przemawianie w języku hebrajskim i żydowskim na zgromadzeniach (przekreślone) B) przyznające prawo publiczności szkołom powszechnym, średnim i seminarjom z językiem wykładowym hebrajskim i żydowskim (Na marginesie: przed nowym rokiem szkolnym), c) uznające uczęszczanie do szkół religijnych (chederów), jako spełnienie obowiązku wypływającego z przymusu szkolnego, d) przyznające subwencje szkolnictwu zawodowemu żydowskiemu i wyższym uczelniom wzgl. akademji nauk judaistycznych (3-letniej akad. we Lwowie). (Na marginesie: szczególnie na to zasługującym szkołom zawodowym), e) w sprawie kwalifikacyj nauczycieli pracujących obecnie w szkołach powszechnych i średnich z językiem wykładowym hebrajskim lub żydowskim, a w szczególności nauczycieli religji judaistycznej, przez ustanowienie kursów dokształcających i ustanowienie państwowych komisyj egzaminacyjnych, f) w sprawie przydzielania przedmiotów judaistycznych w szkołach średnich żydowskich. posiadających odrębny program nauk judaistycznych.

B. Projekt rozporządzenia ustalającego program szkolnictwa żydowskiego w porozumieniu z Kołem Żydowskiem. C) Okólnik stwierdzający, że ograniczenie przyjmowania uczniów do wyższych uczelni nie może mieć miejsca z powodów wyznaniowych lub narodowościowych (na marginesie: w ciągu lata), D) uregulowanie sprawy używania ję-

*) Od tego słowa całe zdanie do końca przekreślone. Napisano natomiast: antysemickimi.

zyka hebrajskiego i żydowskiego na zgromadzeniach publicznych.

IV. W dziedzinie religijnej

1) Rząd wyda rozporządzenie: a) zwalniające młodzież żydowską od obowiązku pisania w sobotę i dnie świąteczne (na marginesie: tak), b) umożliwiające młodzieży szkół żydowskich i żołnierzom żydowskim uczęszczanie na nabożeństwa, c) ściślejsze niż dotychczas przestrzeganie rozkazów odnośnie do zwalniania żołnierzy żydowskich na wszystkie dnie świąt uroczystych,

2) Rząd umożliwi żołnierzom żydowskim rytualne wyżywienie, ewentualnie zarządzi wypłatę strawnego żołnierzom chcącym zaopatrzyć się w wikt rytualny poza koszarami (na marginesie: tak). 3) Rząd absolwentom państwowegoseminarjum dla nauczycieli religji mojżeszowej przyzna ulgi przysługujące klerykom i kandydatom duchownym wyznań chrześcijańskich, a w szczególności przydzieli ich w razie mobilizacji do służby duszpasterskiej lub sanitarnej (na marginesie: na jesieni lub w zimie).

Warszawa, 7 lipca 1925.

Podpis: Dr. Leon Reich.

Moskwa wobec strajku angielskiego

Moskwa, 6. 5 PAT. Strajk angielski wywołał tu wielkie zainteresowanie. Mimo 1-go maja i świąt Wielkanocnych dzienniki wydały nadzwyczajne wydania o wybuchu strajku. Znaczna część robotników urządziła składki dla górników angielskich. Zinowiew podkreślił w swojej mowie polityczny charakter strajku. W jednym ze swoich artykułów dziennikarskich podnosi on, że łańcuch: Marokko — Chiny — Syrja — francuskie przesilenie finansowe — polskie przesilenie gospodarcze — sesja genewska — strajk angielski, są złą oznaką dla rządów kapitalistycznych. Zinowiew przewiduje, że w Anjgli zostaną utworzone oddziały robotnicze i komitety czynu. Jako największe niebezpieczeństwo dla ruchu strajkowego podaje Zinowiew prawicowych przywódców angielskich związków zawodowych.

Moskwa, 6. 5 PAT. Ag. Sow. Rada Centralna Związków Zawodowych postanowiła dzisiaj wezwać wszystkie związki zawodowe aby jedną czwartą swych płac robotniczych wysyłała strajkującym w Londynie. Dziś wysłano do Londynu jako zaliczkę 250.000 rubli.

Sytuacja strajkowa w Anglji niezmieniona

Londyn, 6. 5 PAT. Policja otrzymała polecenie o niezezwalanie na żadne demonstracje wieczorne w centralnych dzielnicach Londynu.

Londyn, 6. 5 PAT. Policja zezwoliła, aby pismo partji robotniczej „Daily Herald“ drukowało podczas strejku dodatek zatytułowany „strajk angielski a robotnicy“.

Londyn, 6. 5 PAT. Jako pierwsze i jedyne z londyńskich pism ukazały się dziś rano o godz. 3-ej Timesy w dawnej formie o objętości 4 stron.

Londyn, 6. 5 PAT Pismo rządowe „British Gazette“ wydało oficjalny komunikat, dotyczący sytuacji w drugim dniu strajkowym. Komunikat ten donosi, że rozdział środków żywności oraz mleka nie doznaje żadnych trudności.

Londyn, 6. 5 PAT. O północy przyłączyły się do strajku także londyńskie taksówki. Do poważnych niepokojów nie przyszło. Tysiące osób zgłasza się ciągle do służby ochotniczej.

Londyn, 6. 5 PAT. W Glasgowie wszystkie pisma złączyły się w jedno, o objętości 14 stron. Przynosi ono najnowsze wiadomości społeczne, polityczne oraz aktualne obrazy z obecnego strajku.

Londyn, 6. 5 PAT. „Daily Mail“ drukowany jest od dzisiaj w Paryżu. Nakład wysylany jest do Londynu zapomocą samolotów. Wczoraj uczyniono pierwszą skuteczną próbę w tym kierunku. Strajkujący postanowili skonfiskować samoloty z nakładem, skoro tylko przybędą na lotnisko w Creydon. Wobec tego wybrano inne miejsce do lądowania, mianowicie na przyszłość będzie Daily Mail po wydrukowaniu w Paryżu dostarczane do różnych lotnisk w poł. Anglji. Miejsca wylądowania trzymane są w tajemnicy.

Londyn, 6. 5 PAT. Podcza dyskusji w Izbie gmin oświadczył sir Cliffe imieniem wydawców grupy dziennikarskiej, która ma razem nakład 10 miljonów egzemplarzy tygodniowo, że gotów jest w każdem wydaniu ogłaszać dwie szpalty komunikatów partji robotniczej. Dostarczone jednak teksty nie mogą być sprzeczne z ustawami.

Jednolity front lewicy w obecnem przesileniu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 6. 5 (Sin) Wobec widma rządu Chjenopiasta zauważyć się dał pewien kontakt między stronnictwami lewicowemi. Dzisiaj w lokalu PPS odbyło się posiedzenie przedstawicieli PPS, Wyzwolenia Stronnctwa chłopskiego i Klubu pracy. W konferencji wzięli udział posłowie: Marek, Niedziałkowski, Moraczewski, Woźnicki, Poniatowski, Dąbski, Bryl i Bartel. Zebrani stwierdzili konieczność stałego kontaktu i współdziałania całej lewicy zarówno w okresie obecnego przesilenia jak i w dalszej przyszłości. W sprawie utworzenia rządu Chjenopiasla zebrani zajęli stanowisko, streszczające się w następującej rezolucji:

Przedstawiciele PPS i wszystkich klubów lewicowych uważają za swój obowiązek oświadczyć z catym naciskiem, że próba utworzenia rządu Chjenopiasta stanowi jaskrawą prowokację całej Polski pracującej i że próba ta napotkać musi na opór całej Polskiej demokracji.

Wczoraj odbyło się również posiedzenie PPS. Posłowie Marek i Niedziałkowski złożyli sprawozdanie o sytuacji politycznej. Przemawiał też poseł Moraczewski i inni.

Kandydatura posła Witosa na premiera - upadła

Prawica i lewica przeciw Witosowi. — Poseł Chaciński otrzymał misję utworzenia rządu.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 6 5. (Sin) Dzień dzisiejszy był fatalnym dniem dla posła Witosa. Mimo to, iż wczoraj wieczorem pos. Witos był kandydatem upatrzonym do stworzenia rządu i dziś wezwany został w charakterze takiego do prezydenta Rzeczypospolitej, wypadki, które poprzedziły wezwanie pos. Witosa do prezydenta wykazały już z góry, że kandydatura pos. Witosa nie jest aktualna. Nie tylko lewica, ale nawet prawica nie chce go mieć na czele rządu.

Prawica postawiła warunki tak twarde, że pos. Witos był zniechęcony już wtedy, gdy udawał się na naradę do klubu Piasta. W klubie doszło również do ostrej wymiany zdań, przyczem większość chłopów wypowiedziała się przeciwko koalicji Chjenopiasta a za koalicją stronnictw chłopskich z robotniczemi. Pos. Witos udał się do Belwederu celem zakomunikowania Prezydentowi, że nie może przyjąć msji utworzenia gabinetu.

Genewa, 6. 5 (D) Sekretarjat Ligi narodów rozesłał już do wszystkich państw wchodzących w skład Ligi zaproszenia na VII. sesję Ligi, która rozpocznie się dnia 6 września br. Na porządku dziennym sesji jako 11 punkt figuruje sprawozdanie pierwszej komisji ws prawie wstąpienia Niemiec do Ligi narodów.

Pogrzeb Oskara Straussa

Nowy Jork, 6. 5 ŻAT. Odbył się tutaj pogrzeb zmarłego dyplomaty żydowskiego, b. min. handlu i przem., Oskara Straussa. W pogrzebie wzięli udział najwybitniejsi mężowie stanu, dyplomaci zagraniczni, oraz liczne delegacje rozmaitych żydowskich i nieżydowskich organizacyj i związków. Okolicznościowe przemówienie żałobne wygłosił rabin Dr Stefan Wise. Wśródl icznych wieńców, złożonych na świeżym grobie, zwracał powszechną uwagę wieniec prezydenta Coolidgea.

Uroczysty bankiet ku czci Zygmunta Freuda

Berlin, 6. 5 ŻAT. W hotelu Esplanade odbył się wspaniały bankiet, wydany przez towarzystwo psycho-analityczne z okazji 60-lecia urodzin wielkiego uczonego żydowskiego i twórcy psychoanalizy prof. Zygmunta Freuda. Na bankiecie było obecnych wiele wybitnych osobistości ze świata naukowego, literackiego i politycznego. Rząd niemiecki reprezentowany był przez min. oświaty Dra Beckera. O znaczeniu teorji Freuda mówił prof. Dr Alfred Doeblin, Julius Hirsch i in. Pod adresem jubilata nadeszły liczne depesze gratulacyjne z całego kraju i z zagranicy.

OSTATNIE WIADOMOSCI

Warszawa, 6. 5 (Sin) Podczas przerwy w obradach wórki desygnowany premjer pos. Chaciński udał się późnym wieczorem do lokalu Koła Żydowskiego, gdzie odbył konfernecję z prezydjum Koła w osobach posłów Hartglasa Farbsteina i Kirschbauma. Pos. Chaciński oświadczył, że dotąd nie jeszcze do porozumienia pomiędzy stronnictwami dawnej koalicji. Z tego powodu nie może jeszcze oficjalnie rozpocząć rokoważ z żydowską reprezentacją parlamentarną. Pos. Chaciński zapowiedział zarazem iż jeśli w czasie nocy do porozumienia dojdzie i jeśli on misje przyjmie, wówczas rokowania z Kołem rozpoczną się jutro rano. Jeśli natomiast porozumienie nie zostanie osiągnięte pos. Chaciński złoży misję utworzenia gabinetu.

Warszawa, 6. 5 (Sin) W rozprawie przeciwko organizatorom PPP przesłuchiwano dzisiaj w dalszym ciągu świadków.

Pierwszy zeznawał b. urzędnik w min. spr. wojsk. Modzelewski odsiadujący obecnie półtoraroczną karę więzienia za nadużycia. Był członkiem PPP ale mało czynnym.

W trakcie przesłuchania następnego świadka zgłosił się do trybunału ksiądz Oraczewski, jeden z głównych działaczy PPP, prosząc by go bezzwłocznie przesłuchano, gdyż jutro musi wyjechać Sąd mimo sprzeciwu obrońcy mec Kijeńskiego przystąpił do przesłuchania ks. Oraczewskiego.

Warszawa, 6. 5 (Sin) Dolar był w obrotach prywatnych notowany 10.60—10.68.

Budapeszt, 6. 5 (D) Jutro w piątek rozpoczyna się proces przeciwko ks. L. Windischgraetzowi i towarzyszom. Oskarżenie opiewa na zbrodnię fałszerstwa banknotów rozszerzanie fałszywych pieniędzy i fałszerstwa dokumentów dla oszukańczego zużytkowania fałszwych pieniędzy. Do rozprawy powołanych jest 19 osób na świadków. Przewodniczyć będzie rozprawie prezydent senatu Dr Geza Töreky, oskarżać będzie starszy prokurator Gustaw Sztrache. Oskarżonych bronić bedą adwokaci z posłem Dr F. Ulainem i Dr Belą Dauerem na czele. Poszkodowany „Bank de France“ zastępuje Dr P. Auer. Zainteresowanie procesem ogromne.

Wiedeń, 6. 5 (D) Złoty był notowany dzisiaj 10.40 — 10.60.

Wiedeń, 6. 5 (D) Po wczorajszej katastrofalnej zniżce franka fracuskiego i belgijskiego nastąpiło dziś pewne uspokojenie. Dewiza Paryż która wczoraj po raz pierwszy notowana była poniżej 16, podniosła się dziś na 16.20, frank belgijski który wczoraj o 15 punktów był niższy od korony czeskiej, notowany był dziś 15.60. Również lei rumuński po wczorajszym spadku podniósł się na 1.60.

Paryż, 6. 5 (K) Z Uddżdy donoszą: Delegacja Riffenów mająca prowadzić rokwania pokojowe z przedstawicielami Francji i Hiszpanji, oświadczyła dziśiaj, iż odrzuca wszelkie warunki spzymierzonych. W ten sposób rokowania zostały ostatecznie rozbite. Delgaci riffeńscy powrócili do kwatery Abd el Krima.

W najbliższym czasie spdoziewać się należy rozpoczęcia wielkiej ofezywy francusko hiszpańskiej przeciw Riffenom.

Londyn, 6. 5 (L) Zarząd naczelny związku zawodowego górników odbył dziś narady w sprawie możliwości nawiązania rokowań z rządem. Istnieje nadzieja, iż rokowania będą podjęte.

W sytuacji strajkowej nie zaszła pozatem żadna zmiana. W Londynie i na prowincji panuje spokój. Jedynie w Edinburgu doszło wczoraj do starcia pomiędzy policją a strajkującymi, którzy obrzucili policjantów kamieniami. Pięć osób zostało zranionych.

Na horyzoncie politycznym

Dookoła strajku generalnego w Anglji

Charakterystyczną cechą generalnego strej ku w Anglji jest fakt, że na czele jego stanęli znani z prawicowych poglądów działacze ro botniczy, jak Thomas i Macdonald. Swiadczy to bądź co bądź przeciwko rządowi i dowodzi, że rząd nie wyzyskał wszystkich możliwości zażegnania tej niebezpiecznej próbu sił. Zakulisowe wiadomości, które przyniosła prasa, wykazują, że Baldwin, który był pojednawczo usposobiony, został przez radykalne elementy w swoim gabinecie zmuszony do postawienia ultimatum. Wojowniczo usposobieni w gabinecie są ministrowie Neville, Chamberlain, lord Peel i lord Salisbury. Mimo że, strejk jest w toku, toczą się za kulisami jeszcze rokowania, by doprowadzić do kompromisu.

Warto jednak przy tej sposobności zastanowić się nad siłami finansowemi strajkujących związków zawodowych. W konferencji prasowej oświadczył sekretarz kongresu międzynarodowych związków, Oudegeest, że międzynarodówka całą siłą stanie po stronie strajkujących robotników. Międzynarodówka obejmuje, jak wiadomo, trzy kraje, a majątek ich oceniają na przeszło 200 miljonów holenderskich guldenów. Nie ulega wątpliwości, oświadczył dalej Oudegest, że strejkujący robotnicy wytrzymać mogą 4 do 5 tygodni bez finansowej pomocy ze strony organizacji kontynentu. Zresztą strejk obejmuje tylko 5 miljonów z 12 miljonów angielskich robotników. Czy dojdzie do strejku solidarności na kontynencie, nie da się przewidzieć, gdyż nikt nie może dokładnie powiedzieć, dokąd takie olbrzymie konflikty mogą zaprowadzić.

Powszechne zainteresowanie wzbudza sianowisko organizacyj górniczych na kontynencie. Na razie niemiecki związek zawodowy górników został telegraficznie zawiadomiony przez komitet kongresu związków zawodowych, który jest naczelną instytucją zawodową obradującą obecnie w Londynie w permanencji i kierującą całą akcją strejkową, o wybuchu strejku. To telegraficzne zawiadomienie nie zawiera jeszcze wcale prośby o pomoc. Gdyby takie wezwanie ze strony strejkujących górników angielskich przyszło, przewodniczący międzynarodówki górniczej zwoła natychmiast egzekutywę, by zastanowić się nad możliwościami strejku solidarności. Wtenczas egzekutywa światowych związków górniczych obejmie niejako kierownictwo międzynarodowego strejku, do którego na podstawie przyrzeczenia prezydjum międzynarodowego związku transportowego przystąpią do akcji solidarnej wszystkie związki transportowe, a więc kolejarze, marynarze, robotncy dokowi, by nie dopuścić do przywozu węgla do Anglji. —

Na razie właściciele kopalń w Niemczech przygotowują się do wykorzystania konjunktury. Zależy to oczywiście od tego, jak długo strajk angielski może potrwać. Trudno jednak przypuścić, by trwał długo. Właściciele kopalń niemieckich powołują się jednakowoż na analogję ze strejkiem, który wybuchł w roku 1921, i trwał przeszło trzy miesiące. Przemysł angielski koleje, elektrownie, gazownie, posiadają duże zapasy, które starczyć mogą na jakie trzy miesiące. Nadzieje, więc niemieckiego przemysłu na import węgla niemieckiego do Anglji są naogół niebardzo silne, ale Niemcy liczą się tylko z okolicznością, że Anglja nie będzie mogła wywozić węgla, którego eksportowała 5—6 miljonów ton miesięcznie, zaopatrując Hiszpanję, Włochy, Skandynawję i Amerykę Południową. O zdobycie tego rynku czyni niemieckie górnictwo teraz gorączkowe przygotowania.

Walka o chorągiew państwową w Niemczech

Przyczynek do dziejów restauracji monarchizmu.

Niemcy mało jeszcze widocznie mają kłopotów wewnętrznej natury, skoro prowokują wciąż nowe tarcia. Oto Hindenburg nosi się z zamiarem wprowadzenia ciekawej, nigdzie prawie nieznanej instytucji, a mianowicie — dwuflagowości. Barwy republiki niemieckiej są czarno-czerwono-złote. Podczas swego ostatniego pobytu w Hamburgu miał się Hindenburg rzekomo przekonać, że Niemcy niechętnie posługują się państwowym sztandarem obecnej republiki, nie mogąc przezwyciężyć swej wielkiej miłości do mieszaniny koloru czarno-białego i czerwonego, dawnej pozostałości po śp. cesarstwie niemieckiem. By usunąć te antypatje do państwowych barw czarno-czerwono-złotych, prezydent Hindenburg wydał polecenie, by wszystkie placówki niemieckie zagranicą wywieszały obie chorągwie, albo przynajmniej czarno biało-czerwoną z czarno-czerwono-złotym pasem.

Około tej sprawy rozwinęła się w prasie niemieckiej bardzo żywa dyskusja. Stanowiso w tej sprawie zajęła już frakcja demokratyczna, która upoważniła swego przywódcę b. ministra dra Kocha do złożenia na ręce kanclerza dra Luthra uroczystego zastrzeżenia. Partje republikańskie widzą w tem postponowaniu sztandaru republikańskiego symptomatyczny znak czasu. Wprawdzie Hindenburg złożył w maju zeszłego roku przysięgę pod czarno-czerwono-złotym sztandarem republiki, ale przysięga nie uśmierciła jego sympatji do dawnych sztandarów cesarskich. I dlatego zamierza w drodze rozporządzenia wprowadzić dawne barwy Hohenzollernów, nie usuwając na razie barw republikańskich.

Przeciwko temu rozporządzeniu podnoszą koła republikańskie nadto zastrzeżenia natury konstytucyjnej, wykazując, że prezydentowi nie przysługuje prawo w drodze rozporządzenia wydawać zarządzeń sprzecznych z konstytucją. O wiele większe jednakowoż znaczenie ma ta sprawa ze stanowiska polityki zagranicznej. Oznacza bowiem, że republika nie [illegible] obronić swoich barw. Jak się [illegible] o barwy zakończy, niedaleka [illegible] przyszłość. W każdym razie kanclerz dr Luther zwołał posiedzenie całego gabinetu, który ma w tej sprawie obradować, a po powrocie Hindenburga z Hamburga zgłosi się u niego na audjencji, by przedstawić następstwa tego rozporządzenia.

NADESŁANE.

Za rubrykę tą redakcja nie odpowiada

OGŁOSZENIE.

Dnia 9 maja br. odbędzie się w sali Kopernika 66 w gmachu Coll. Novum o godzinie 3 popoł.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie

członków Stow. żyd. słuch. U. J. „Ognisko"

z następującym porządkiem dzienny m:

1) Odczytanie protokołu;
2) Zmiana statutu Stowarzyszenia;
3) Wybór brakujących członków Wydziału.

ZA WYDZIAŁ:

Sekretarz: **Leonard Hellpern** Prezes: **Mgr. Jakób Lewkowicz.**

Zydzi jako oskarżyciele cywilizacji amerykańskiej

W łódzkim „Głosie Polskim" zamieszcza znakomity publicysta p. J. Przemyski (pseudonim jednego z wybitnych literatów polskich) następujący artykuł:

Zydom odmawiać można wielu rzeczy, ale jednej — odmówić im niepodobna: czujności na nowe niedole ludzkie. W tej wielkiej poprzez wieki podróży, jaką stanowią ich tułacze dzieje, rzecby można, że oni pierwsi rzucają zawsze krzyk trwogi wobec cierpień rodzących się w najmroczniejszych głębinach ludzkości.

Oni głos dają bólom jeszcze niemym; zbierają łzy, których nikt jeszcze nie widzi; słyszą przekleństwa i groźby, których nikt jeszcze nie słyszy. Są pierwszymi świadkami każdej męki, pierwszymi powiernikami każdego jęku, krwawiącego się w najgłuchszych podziemiach społeczeństwa. I odwieczny instynkt nie zawodzi ich nigdy; pod najwspanialszym przepychem zbytku umieją wyczuć krzywdę ucisku, z pod najpobożniejszych pozorów cnoty dobyć grzech, z pod siódmej skiby kwitnącego plonu wywlec płacz wdeptanej w ziemię ofiary.

Dlatego to Żydzi są żywą, nieomylną, wiecznie czujną przestrogą zwycięzców, trjumfatorów i zdobywców świata. Gdy Nemezis dziejowa chce wyrok swój ogłosić, ich przemawia językiem, ich ręką pisze na ścianach pałacowych swe straszne: „Mane, Tekel, Fares". Ten nieubłagany przywilej okupują Żydzi okrutną ceną. Ceną straszliwych kontrastów i przeciwieństw, które rozdzierają ich własne łono, sprawiając, że to samo środowisko, z którego wyrastają z wieku na wiek najbardziej strzeliste porywy i tęsknoty etyczne, jest jednocześnie środowiskiem krańcowego materjalizmu i poziomej pogoni za użyciem tych dóbr, w których wyklinaniu celowali już ich najstarsi prorocy biblijni. Ale przywilej ów wynika snadź z samej istoty duszy żydowskiej, gdyż ani wyrzec się go ani przezwyciężyć nie mogą.

* * *

W czyich rękach spoczywa dzisiaj berło potęgi światowej potęgi przemysłowej, pieniężnej i militarnej? — W rękach Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Żadne mocarstwo w wojnie z jakimkolwiek przeciwnikiem nie mogłoby liczyć na zwycięstwo, gdyby miało przeciwko sobie demokrację amerykanską z jej nieograniczoną energją i jej niezmiernym kapitałem .

Hegemonja, którą w drobnym okręgu śródziemnomorskim piastowali ongi władcy Assyrji, Egiptu, Grecji i Rzymu, którą na szerszych polach przejęli potem władcy Hiszpanji, Francji i Wielkiej Brytanji dziś zwolna coraz wyłączniej — ale już na obszarze planetarnym — staje się udziałem plutokracji amerykańskiej.

I, oto, Żydzi — nieśmiertelni współcześnicy tylu umarłych mocarstw, rówieśnicy faraonów egipskich. królów babilońskich i rzymskich imperatorów, jak ongi, gromy ciskali na tyranów wschodu, tak dziś gromić poczynają tyranję plutokracji Nowego Świata obnażając i wytykając utajone wrzody tego olbrzymiego kraju, który lądy i morza napełnia swojem wołaniem o zwrot pożyczek, a jednocześnie wszystkie stolice Europy zaludnia wirującemi nogami swoich roztańczonych dziw.

Levis Sinclair i Ludwik Lewinsohn są autorami dzieł, które — wśród wszystkich poświęconych Ameryce książek — najgłębiej wprowadzają nas w niemą otchłań cierpienia, w niemą otchłań ucisku, na jakiej wspiera się kolosalna fortuna plutokracji amerykańskiej. Wśród nędzy, nie zdającej sobie sprawy z własnego upośledzenia; wśród męczeństwa, zobojętniałego na swoje rany; wśród rozpaczy, która milczy, gdyż dławi ją własny płacz tłumiony, dwaj ci pisarze — semici poczuli się w swoim żywiole; odnaleźli w swej duszy struny, na których ludzkość od lat tysięcy wygrywa swe najbardziej rozdzierające pieśni.

Poznali oni całe ubóstwo umysłowe drobnej prowincjonalnej mieściny amerykańskiej, poznali ciasnotę i fanatyzm amerykańskich uniwersytetów, zakutych w więzy konformizmu; poznali czczość i próżnię mózgów, wyjałowionych zachłannem bałwochwalstwem „businessu"; doświadczyli na sobie żelaznej władzy przesądów, sprawowanej przez maklerów giełdowych, przez agentów, komisjonerów, farmerów, hodowców bydła, wełny, jedwabiu producentów mydła, złota, bananów, — a wszystkich nieprzejednanych w swej czci dla dolara w swej wierze w rasę swoją szczególną — a peculiar race — powołaną do szczególnego posłannictwa; dzień za dniem stykali się z tą wszechwładną uczelnią i wychowalnią amerykańską, w której typy ludzkie powstają jak fabrykaty mechaniczne, — serjami — doskonałe i jednostajne w swej doskonałości, jak samochody Forda.

Z zastraszającą dokładnością szczegółów i odcieni malują ci dwaj pisarze obraz warunków społecznych, jakby nastawionych na to, aby zabić zdolność krytyki i metodycznego badawczego wątpienia; ów ogrom nieuctwa i zarozumiałości, jaki tai się

Przebieg dyskusji Koła żyd. w sprawie ogłoszenia tekstu ugody

W uzupełnieniu naszej wczorajszej wiadomości telefonicznej z Warszawy o przebiegu ostatniego posiedzenia Koła Żydowskiego podajemy następujące szczegóły: Przed przystąpieniem do porządku dziennego oświadcza poseł Reich, że czuje się dotkniętym słowami posła Grünbauma w czasie swej ostatniej mowy w sejmie i zapytuje prezydjum, jakie środki zamierza przedsięwziąć celem uniknięcia tego rodzaju wypadków. Ta interpelacja posła Reicha wywołała poruszenie wśród członków Koła. Poseł Grünbaum twierdzi, że słowa jego były stosunkowo łagodne wobec sposobu zawarcia ugody. **Poseł Farbstein** oświadczył, że prezydjum odpowie na interpelację posła Reicha w najbliższym czasie.

W imieniu frakcji „Hitachdut" stawia poseł **Lewinsohn** formalny wniosek, by Koło uchwaliło ogłosić tekst ugody. Nad wnioskiem rozwinęła się obszerna dyskusja. Pos. **Reich** zaznacza, że nie sprzeciwia się ogłoszeniu ugody, nie może jednakowoż zająć stanowiska pozytywnego w tej sprawie, ponieważ czuje się związanym uchwałą ostatniego zjazdu sjonistycznego, iż termin ogłoszenia ugody ma być zatwierdzony przez prezydjum Rady Naczelnej. Sen. **Kerner** stwierdza w odpowiedzi, że zjazd uchwalił w zasadzie ogłosić tekst ugody, a obowiązkiem posłów sjonistycznych jest głosować za tym wnioskiem. Pos. **Weinzieher** żąda, by przed głosowaniem nad wnioskiem pos. Lewinsohna zaznajomić wszystkich posłów z treścią ugody, celem zorjentowania się, jak należy głosować. Pos. **Grünbaum** zgadza się ze zdaniem sen. Kernera, że na skutek uchwały zjazdu winni posłowie sjonistyczni głosować za wnioskiem pos. Lewinsohna. Na zapytanie przewodniczącego posła Farbsteina oświadcza pos. **dr. Thon**, że razem z drem Reichem zobowiązali się nie ogłaszać tekstu ugody. Z powodu ostatnich oświadczeń ministrów co do liczby punktów ugody uważa, iż jest wolny od zobowiązania. Wypowiada się za ogłoszeniem tekstu ugody. Posłowie sjonistyczni nie mogą jednakże głosować za tego rodzaju wnioskiem bez uchwały Rady Naczelnej. **Dr. Reich** oświadcza, że ostatnio dowiedział się, że ministrowie **nie** całkiem kategorycznie zaprzeczali, iż ugoda zawiera 42 punkty. Dlatego chciałby się przed tem dokładnie zaznajomić z treścią oświadczenia rządu w tej sprawie i dopiero potem mógłby zdecydować się co do ogłoszenia ugody. Pos. **Hartglas**, prezes Koła oświadcza, że wstrzyma się od głosowania — mimo, że osobiście jest za tem, by ugoda została ogłoszona — a to dlatego, że nie wszyscy posłowie sjonistyczni zajmują jednomyślne stanowisko w tej sprawie. W głosowaniu **przyjęto wniosek posła Lewinosona w sprawie ogłoszenia tekstu ugody 11 głosami**. Nikt z obecnych nie głosował przeciw wnioskowi, reszta posłów powstrzymała się od głosowania.

Pomoc Żydów belgijskich dla żydostwa polskiego

Bruksela, (ŻAT). Z inicjatywy związku Żydów polskich w Belgji, wyłoniony został komitet niesienia pomocy Żydom w Polsce. W skład komitetu wchodzą przedstawiciele licznych żydowskich instytucyj społecznych. Komitet zamierza zorganizować w najbliższej przyszłości szereg publicznych zebrań na rzecz zubożałej ludności żydowskiej w Polsce. Powołanie komitetu pomocy Żydom polskim spotkało się z życzliwem przyjęciem wśród tutejszego społeczeństwa żydowskiego.

Akcja Żydów belgijskich na rzecz pomocy Żydom polskim została zapoczątkowana w czasie pobytu pos. Thona w Belgji.

Ułatwienia w uzyskaniu obywatelstwa palestyńskiego

„Dawar" palestyński donosi, że rząd palestyński uznał wkońcu niezmierne trudności, stojące na przeszkodzie w uzyskaniu obywatelstwa palestyńskiego. Rząd mianował specjalną komisję, która ma się zająć zmianami, koniecznemi w ustawie o obywatelstwie palestyńskiem. Komisja ta ma wejść w kontakt z instytucjami żydowskiemi celem wysłuchania wniosków w sprawie ułatwienia sposobu uzyskania obywatelstwa. Komisja zwróciła się w pierwszym rzędzie do kierownictwa sjonistycznego.

pod świetnymi pozorami luksusowych klubów amerykańskich; nieuctwa i dzikości, z jakich wyrastają zakapturzone szeregi Ku- Klux- Klanu.

Z kart, jakie poświęcają Stanom Zjednoczonym Sinclair Lewis i Lewinsohn, wyłania się obraz, naogół mało jeszcze znany oku Europejczyka. Zaledwo ten i ów fragment, podchwycony przez trzeźwiejszego podróżnika, ta i owa uwaga, wyrywająca się na usta bystrzejszych spostrzegaczy, naogół — intuicje raczej, niż twierdzenia na faktach oparte — kierowały myśl naszą ku tym stronom demokracji amerykańskiej, jakie w całej grozie odsłaniają dzisiaj wytrawni i nieomylni oskarżyciele semiccy.

Na świadectwie, wystawionem Ameryce przez rzeczoznawców — Żydów uczą e dzisiaj poznawać swych zaoceanowych kuzynów narody europejskie. W zwierciadle żydowskiem po raz pierwszy, być może Europa rozpoznała rzeczywiste, bezlitosne oblicze, tych, w których z jakąś sielankową naiwnością upatrywała swych stałych bezinteresownych dobroczyńców.

W Polsce więcej, niż gdziekolwiek, trwa w poglądach na plutokrację amerykańską zadawniona a naiwna domieszka samoułudzenia się i cielęcej wiary we wspaniałomyślność potomków Waszyngtona.

Na żelaznych rachmistrzów interesu wciąż chcielibyśmy patrzeć poprzez szkła romantycznych wspomnień o Kościuszce, który walczył za wolność Ameryki. Stąd nasze wielkie nadzieje i — jeszcze większe zawody.

Chcemy poznać, co to jest Ameryka? Posłuchajmy opowieści tych, którzy spojrzeli w jej trzewia.

Uroczystości pogrzebowe Nordaua w Tel-Awiwie

Dnia 4 maja odbył się w Tel Awiwie pogrzeb Maksa Nordaua. W uroczystej ceremonji wzięło udział ponad 20.000 osób ze wszystkich stron Palestyny. Zwłoki Nordaua pochowano w dzielnicy Tel Nordau. W dniu uroczystości zamknięte były wszystkie sklepy w Tel Awiwie, a fabryki i warsztaty były nieczynne.

OKRĘT WIOZĄCY EMIGRANTÓW PALESTYŃSKICH ZATONĄŁ

Do Bukaresztu nadeszła wiadomość, że okręt, który wyjechał z Odesy do Palestyny zatonął. Na okręcie przebywali przeważnie emigranci żydowscy, jadący do Palestyny. 25 osób miało zginąć. Resztę udało się uratować.

Śmierć Dr. Itelsohna

Zmarły przed kilku dniami w Berlinie filozof i uczony Dr Gregor Itelsohn był bardzo ciekawą osobistością. Urodzony w roku 1852 w Żytomierzu, przeniósł się w 1884 do Berlina, gdzie do swej śmierci zamieszkał. Itelsohn pozostawał w bardzo zażyłych stosunkach z najwybitniejszymi przedstawicielami filozofji i świata literackiego i artystycznego. Nazwano go Sokratesem berlińskim, gdyż poglądy swoje bardzo chętnie rozwijał w dyskusji prywatnej. W ostatnich latach pracował nad swymi pamiętnikami oraz nad systemem swej filozofji. Itelsohn był docentem berlińskiego żydowskiego Instytutu naukowego, gdzie rozwijał bardzo płodną działalność.

—o-o—

ŻYDZI KANADYJSCY opodatkowali się na sumę potrzebną dla zasadzenia 10,000 drzewek w lasach Z. F. N.

MINISTER SPRAW ZAGRANICZNYCH w nowym rządzie rumuńskim oświadczył iż rząd rumuński popierać będzie kampanję na rzecz sjonizmu i Palestyny, odbywającą się obecnie w związku z akcją Miesiąca Organizacji sjonistycznej.

DAWID JELLIN, wiceburmistrz Jerozolimy i dyrektor seminarjum nauczycielskiego, przybył do Ameryki w sprawach seminarjum.

JASZA CHEJFEC, znany skrzypek, oświadczył po powrocie z Palestyny, że rychło powstanie w Jerozolime wielkie konserwatorjum muzyczne. Chejfec przeznaczył 1,500 funtów czystego dochodu uzyskanego ze swych koncertów w Palestynie na rzecz tego konserwatorjum.

JULIUSZ SCHWARZ z Nowego Jorku ofiarował na rzecz Ż. F. N. 15,000 dolarów, z tego 10,000 złożył natychmiast na zakupno 500 dunamów ziemi.

Program stacyj broadcastingowych

na piątek, 7 maja

Warszawa 480 m 17 Recytacje. 17'30 Koncert orkiestry. 18'30 Koncert orkiestry. 19'20 Biuletyn rolniczy. 20'30—22 Muzyka 17 wieku. **Wiedeń** 531 m 16'15 Koncert. 18'10 Tygodnik sportowy. 20'15 „Kabała i miłość" Schillera. Muzyka: Dr Hans Nüchtern. **Berlin** 504 m i 571 m 17—18'30 Koncert. 19.25 W.: „Rabindranath Tagore". 20'30 Muzyka kameralna. 21'30 Recytacje, Komunikaty, Prognoza. **Budapeszt** 560 m 17 Muzyka. 21 Koncert. **Lipsk** 452 m i **Drezno** 294 m 16'30—18 Koncert. 20'15 Wieczór Sepp-Summera (pieśni przy gitarze), recytacje. **Praga** 368 m 16'30 Koncert (sekstet). 20'02 Przeniesienia z opery. Walter Kolo: „Odmłodzony Adolar" operetka. 21'15 Wesołe tańce i muzyka 22 Komunikaty prognoza. **Rzym** 425 m 17'10—18'30 Jazz band. Koncert symfoniczny. 22 Komunikaty, prognoza, sygnał czasu. **Stuttgart** 446 m 16'15 Koncert. 18 Komunikaty. 20 Koncert symfoniczny. **Zurych** 513 m 16 Jazz-band. 20'30 Wieczór ludowy. Kapela wiejska: harmonje. 21'50 Komunikaty.

Rokowania pokojowe w Marokku

Hiszpanie, Francuzi i Rifowie przy stole obrad.

B. CZEMERYNSKI, artysta „Habimy".

Na jakich twórczych podstawach wyrosła „Habima?"

Każdemu jest wiadomo, co to jest kolektywizm, i jakie postulaty wysuwa praca kolektywna. Jednakże nie każdy uświadamia sobie, jakiemi środkami realizuje się prawdziwy twórczy kolektywizm sprowadzający owe wyższe cele społeczne.

Zbiorowość nie oznacza tylko pewnej grupy społecznej na wzajemnej umowie opartej, w której każda jednostka ma wykonywać pracę z góry narzuconą, proporcjonalną do wielkości zakreślonego dzieła. Zbiorowość zowie się grupą, składającą się z takich jednostek, z których każda, jako taka jest twór czym elementem tworzącym wspólnie z innemi ową sharmonizowaną rodzinę pracy i dobrobytu.

Uświęcone hasło kolektywizmu: — jednostka dla ogółu i ogół dla jednostki znajdu

r. Warszawer w roli Jakóba („Sen Jakóba")

je właśnie wyraz i uzasadnienie w owych poczynaniach jednostki, która potrafi przystosować swą bogatą i twórczą indywidualność, nie naruszając jej istoty do potrzeb socjalnych zbiorowej kolektywności.

Ażeby budowla była dziełem rąk doskonałego rozumu i wysiłkiem zbiorowej pracy, winna być wzniesioną z materjału, nadającego się precyzyjnie do charakteru budowli.

Monotonja pracy i jednostajność w używaniu materjału budowlanego nadaje jej powszedniość i pozbawia tych cech indywidualnych, które wyraźnie podkreślił architekt.

Przeciwnie, pożądanem jest zastosowanie owych utajonych sił indywidualnych, na

P. N. Cemach w roli Edoma („Sen Jakóba")

dających się do zbiorowego wysiłku twórczego, nie kolidujących jednakże z ideą samego tworzywa.

Jakże idealnie sprawdza się myśl sharmonizowania pracy zbiorowej na obrazie malarskim!

Artysta do swego dzieła używa różnych farb. Nie możemy wogóle wyobrazić sobie obrazu, naszkicowanego w jednym kolorze. Przecież nawet obraz najznakomitszego malarza traciłby cechy swego genjuszu, gdyby mistrz używał wyłącznie jednej farby. Obraz nabiera życia i artystycznego wyrazu z chwilą, kiedy na jego całość składają się indywidualny talent artysty i misternie dobierane kolory, tworzące ową sharmonizowaną kompozycję malarską.

Kolektywizm powinien być właśnie owym twórczym materjałem, stanowiącym fundament zbiorowego ideału.

Kolektywizm wówczas sprowadza zamierzone rezultaty, jeśli wszystkie twórcze jednostki, stanowią sharmonizowany zespół, dyscypliną scementowany.

Żywy właśnie przykład cudownego zlania

Pani Baraks w roli Rebeki („Sen Jakóba")

P. B. Cemach w roli Samuela („Sen Jakóba")

się w zbiorową siłę twórczego kolektywizmu stanowi „Habima".

Niewtajemniczeni w zbiorowe życie „Habimy", mogą sądzić, że ów cudownie zgrany i wydyscyplinowany zespół jest rezultatem jakiegoś z góry narzuconego nakazu reżysera, despotycznego władcy dusz aktorskich.

Gdyby się sprawdziła ta przykra ewentualność, zatraciliby rychło swój temperament, zamieniliby się w manekiny, posłuszne woli reżysera bez najmniejszego odcienia oryginalnego talentu.

Nie czarowaliby więcej publiczności stałem szukaniem artystycznej formy dla ich wybujałej indywidualności.

Aktor powinien być niekrępowanym w swej twórczej kreacji i winien dla swej roli znaleść odpowiedni wyraz artystyczny, skupić i zogniskować niezbędne i utajone moce, ażeby stworzyć właśnie taki a nie inny, według subjektywnego poglądu, typ teatralny.

Jeżeli zaś nie przemawia do duszy zbiorowej publiczności, nie budzi skali uczuć w widzu, wówczas jest pewnikiem, że jest ze sobą samym w sprzeczności i obojętność jego wobec kreowanej roli udziela się również ogółowi. W Habimie jednakże stosowana dyscyplina wiążąca zespół w harmonijną całość nie paraliżuje indywidualności poszczególnego artysty.

Każdy aktor gra swą rolę zawsze w takim samym twórczym nastroju, aczkolwiek szuka wciąż nowej formy artystycznej.

Cały zespół jest w idei swej zgodny i do tego sharmonizowany, że każdy poszczególny może z równą siłą odtwórczą kreować rolę swego kolegi.

Publiczność nawet nie spostrzeże zmian ani różnic, w odtworzonej roli; będzie w równym stopniu zachwycona techniką i mistrzostwem wykonanej kreacji.

Skoordynowana praca, owocna w tak wspaniałe rezultaty, jest wynikiem wysiłku twórczego zbiorowej woli kolektywnej ujętej w karby wiążącej wszystkich dyscypliny.

Tego rodzaju system zbiorowego kolektywizmu doprowadza do tak cudownych wyników, że aktor, wykonywujący dziś najtrud

Pani Goldin w roli Baszmath („Sen Jakóba")

niejszą rolę główną, jutro będzie po mistrzowsku kreował podrzędną z taką samą siłą odtwórczą w ramach wiążącej go dyscypliny reżyserskiej.

Tych wyjątkowych cech ofiarnego poświęcania się dla sztuki przejęła „Habima" od swych genjalnych nauczycieli Stanisławskiego i jego godnego ucznia, również wybitnie twórczego w dziedzinie reżyserji Wachtangowa.

Na takich właśnie podstawach rozbudowała się potężna świątynia sztuki „Habimy". „Habima" to idealnie zbiorowa wola kolektywna fanatyków stworzenia żydowskiego narodowego teatru.

P. Czeczyk-Efrati w roli Ignibala („Sen Jakóba")

Jeżeli znajdują się tacy, którzy podziwiają owoce naszej kolektywnej pracy, powinni uświadomić sobie wszystkie piętrzące się trudności, które Habima musiała zwalczyć i usunąć, ażeby stworzyć podwalinę zbiorowej woli i dyscypliny.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY.

Kataklizm podatku obrotowego

Z podatkiem od obrotu powinno się raz w Polsce stanowczo skończyć. Nec ultra possu mus! — — — — — —

Podatek płaci się normalnie, albo od zysku, albo od majątku, nigdy przenigdy od szablonu obrotowego.

Podatek obrotowy, to typowy wykwit gospodarki inflacyjnej, wynalazek fiskalny okresu powojennego zarobkowania dewaluacyjnego, gdzie formalny procent zarobkowy stał się legendą, a kupcy przynajmniej fikcyjnie inkasowali na wymianie towarów pokaźne dochody.

Podatek obrotowy w okresie, gdzie waluta zupełnie jest stałą, albo gdzie umiarkowane wahania nie dochodzą do astronomicznych cyfr, jest nonsensem gospodarczym, zjawiskiem nawskróś szkodliwem społecznie wywołującem niepotrzebnie kwasy i niezadowolenie, jest dziwacznym unikatem w dziejach fiskalizmu.

Podatek obrotowy w okresie stałej waluty ma być niby akcyzą, którą kupiec ściąga u odbiorcy przy sposobności sprzedaży i po miesiącu, czy półroczu wpłaca do kasy skarbowej: kupiec rzekomo przerzuca podatek obrotowy na konsumenta.

Presumcja ta jest mylną i fałszywą. Życiem gospodarczem kierują silniejsze czynniki, aniżeli sztuczna chęć odbijania się podatkowego na konsumencie. Kto zna choćby tylko pobieżnie handel, wie że przynajmniej przy artykułach masowych jest rzeczą wykluczoną, aby kupiec mógł wkalkulować podatek przemysłowy w cenę. Kupcy płacą na ogół podatek obrotowy nie z tego, co ściągają u odbiorców, lecz z własnych kapitałów, z własnej substancji. Podatek obrotowy jest w warunkach, gdzie niema wybitnej inflacji, zwykłym, pospolitym podatkiem majątkowym, wstydzącym się tej nazwy.

Bezsprzecznie są warunki, gdzie w interesie sanacji skarbu, podatek majątkowy jest uzasadniony. Ale podatek majątkowy we wszystkich możliwych ustrojach gospodarczych płacą tylko ci, co posiadają majątki, a nie różni hołysze, których jedynem przewinieniem jest, że ze względu na to, że handlują artykułami masowymi — przy których zresztą, co jest rzeczą znaną i zrozumiałą, zysk procentualnie jest minimalny — wykazują duże obroty. — — —

Podatek krypto-majątkowy nie liczący się z faktycznym stanem majątkowym kontrybuentów, lecz biorący za podstawę rzecz zupełnie przypadkową, nie stanowiącą ani o dochodach danego kupca ani o majątku, jest krzywdą wołającą do nieba o pomstę, nie jest podatkiem żadnym, lecz wywłaszczeniem, konfiskatą majątku, bolszewizmem pozbawionym do tego wszelkiej podbudowy ideowej, a skierowanym tylko przeciw pewnej grupie gospodarczej.

Skarb Państwa polskiego obecnie nie cierpi na hypertrofję i trudno sternikom nawy finansowej republiki białego orła wyrzec się w tych ciężkich czasach, gdzie waluta się trzęsie, ważnych źródeł podatkowych. Rząd zniesie pseudo-obrotowy podatek, a skąd weźmie namiastkę, by wypełnić tę lukę? Na to pytanie odpowiadamy: Rząd zaprowadzi uczciwy wyraźny i jasny podatek obrotowy płatny z góry, który w oznaczonej przez Sejm czy Ministerstwo Skarbu wysokości uiści fabrykant, względnie importer natychmiast we formie akcyzy. Jest akcyza płatna z góry przy cukrze, zapałkach, spirytusie, niech ona zostanie rozciągniętą na wszystkie artykuły handlu. Akcyza dająca się wkalkulować w cenę nikogo nie boli. Jeszcze nikt nie utyskiwał na wysokość akcyzy przy cukrze, która wynosi 35 złotych na 100 kg., ale wszyscy kupcy lamentują, gdy mają zapłacić 180 zł od 10.000 kg., jako podatek obrotowy. Muszą oni to złożyć ze swej substancji majątkowej i to boli i nie każdego na taką operację nawet materjalnie stać.

Podatek obrotowy uczciwie pomyślany, który nie ma być zakapturzonym bolszewizmem antykupieckim, w dodatku głupim, bo trafia z powodu swego formalistycznego założenia po największej części niezamożnych, przyniesie Rządowi daleko więcej, jak obecny podatek obrotowy, gdyż wpłynie tak samo, jak cło, w równej mierze, jak każda akcyza do Kasy skarbowej natychmiast, nikt jej się nie uchyli, będzie przeto też daleko większą i obejdzie się bez rekursów i komisyj szacunkowych i różnych protekcyj a Skarb nie poniesie ryzyka dewaluacji podatkowej. Dla Skarbu Państwa reforma zasadnicza obecnego bezmyślnego podatku obrotowego na wstępną akcyzę płatną z góry — jest rzeczą wskazaną we własnym interesie.

Jakkolwiek strona fiskalna tego podatku wygląda, faktem jest, że każdorazowy wymiar podatku obrotowego, to bolesny cios, dotkliwe cięcie w życie gospodarcze miast. Im dłużej, tem gorzej. Póki jeszcze kupcy gonili resztkami majątków uciułanych w dobrych czasach, póty jeszcze poszło, teraz się miarka przebrała, przy najlepszej woli nie idzie więcej, kupiectwo nie jest w stanie więcej płacić ten pseudo-obrotowy podatek. Piąta operacja podatku przemysłowego od zapoczątkowania ery Grabskiego, zastała społeczeństwo o zdruzgotanym gospodarczo stosie pacierzowym. Kupiectwo obecnie wyczerpane przez recydywę dewaluacyjną relatywnie niewielką, ale niebezpieczną z powodu zadłużenia handlu we walucie stałej w dolarach zagranicą, kupiectwo zniszczone w tych czasach przez ogólny zastój, krwawiące się od wciąż nie ustającej Grabszczyzny, nie może w żaden sposób uczynić zadość nowej kontrybucji podatkowej, uiścić wymierzony obecnie za drugie półrocze 1925 podatek obrotowy.

Podatek obrotowy w obecnej formie pro futuro powinien stanowczo zostać zniesiony, pro praeterito zaś, za czas ubiegły, na czas nieokreślony odroczony. Są liczne precedense, kiedy Rząd włościaństwu dotkniętemu powodzią odpisał w zupełności podatek gruntowy i jeszcze darował w dodatku na zasiew. To co się teraz dzieje w kupiectwie, to gorzej, aniżeli powódź, to uwiąd suchotniczy całego organizmu, to pomór i katastrofa. W takich warunkach trudno nawet normalnych podatków żądać, tem mniej wpływów z takiego dzikiego i niesłusznego źródła, jakiem jest podatek obrotowy we formie skrystalizowanej w okresie choroby inflacyjnej markowej.

Posłowie z miast powinni w sprawie reformy podatku przemysłowego na przyszłość i odroczenia za czas ubiegły w Sejmie natychmiast wystąpić z całą wehemencją. Jest to dotkliwa bolączka wywiązująca ciężkie komplikacje, która powinna żywotnie obchodzić wszystkich posłów wybranych z miast i pobudzić do energicznego czynu. W szczególności powinno Koło żydowskie, będące przedstawicielstwem ludności żydowskiej w ¾ kupieckiej, zainicjować na terenie Sejmowym odważną i celową i nieugiętą akcję. Nie jest to żadna igraszka. Rozchodzi się o podstawy gospodarcze naszego bytu.

Żaden średni kupiec nie jest w stanie płacić tysięcy złotych podatku za jedno półrocze tylko z tego tytułu, że dużo mąki, czy cukru, czy blachy sprzedał. Konfiskata dalsza majątku pod płaszczykiem obrotu zdolna jest przewrócić nasz handel i wtrącić poważne szeregi mieszczaństwa żydowskiego w otchłań nędzy. Z pożytkiem dla reputacji finansowej Polski zagranicą, to nie będzie, jeśli firmy krajowe winne zagranicznym domom handlowym się zachwieją.

Jest to sprawa wielkiej wagi, wobec której wszelkie postulaty kulturalne schodzą na drugi plan. Obecnie, gdy Rząd klei większość i o Koło Żydowskie umizgają się różne stronnictwa, pora właściwa na inicjatywę ze strony Koła Żydowskiego. Na wypadek bezmyślnego oporu ze strony sfer miarodajnych nawet nieustępliwa nie cofająca się przed najostrzejszymi środkami obstrukcja wskazana. Bicz boży podatku obrotowego musi, jako danina osobista zniknąć! Systematyczna, co pół roku się powtarzająca, konfiskata majątków kupieckich nie śmie więcej trwać! Handel musi móc pracować bez miecza damoklesowego, perjodycznego wywłaszczenia! Biada Skarbowi, opierającemu się na barkach spauperyzowanego mieszczaństwa. Kto ma dojną krowę i z niej kawały mięsa wycina, ten długo z niej pociechy mieć nie będzie!

Caveant consules, niech posłowie mieszczańscy, a specjalnie żydowscy pamiętają o swych obowiązkach obrony gospodarczej handlu przed wybrykami szaleńczego fiskalizmu.

Mateusz Mieses.

Dywidendy za rok 1925

Dla orjentacji naszych czytelników podaje my wysokość dywidendy za rok 1925. akcyj notowanych na giełdzie krakowskiej: Bank Małopolski 0'05, Bank Handlowy w Warszawie 0'50, Bank Związku Sp. Zar. 0'60, Pharma 0'18, Zieleniewski 2 zł., Olkusz 0'16, Szczakowa 0'50, Siersza elektr. 0'03, Krakus 0'20, Chodorów 8 zł., Piasecki 0'30. Gafota 0'04. Dla pozostałych akcyj wysokość dywidendy nie została dotychczas ogłoszona.

Olbrzymi trust piekarniany z kapitałem 2 miljardów dolarów

Ameryka ma znowu swoją wielką sensację.

Wielki trust piekarniany oskarżony został o przekroczenie ustawy przeciwtrustowej, która zabrania jednoczyć w jednej organizacji przemysłów w celu sprzecznym z normalną obsługą rynku zbytu, a szczególnie obsługą artykułami pierwszej potrzeby.

Otóż, w danym wypadku dawniejszy piekarz William Ward i znany nam dom bankowy Dillon, Read and Co przed kilkoma tygodniami zawiązali nowe towarzystwo akcyjne pod firmą „Warda Towarzystwa produktów żywnościowych" (Ward Food Products Corporation).

Kapitał towarzystwa wynosi nie mniej i nie więcej, jak 2,000.000.000 (dwa miljardy dolarów), na który składają się 10 miljonów akcyj założycielskich, opiewających każda na 110 dolarów, oraz 10 miljonów akcji nieokreślonej bliżej nominalnej wartości. Towarzystwo połączyło w sobie trzy różne wielkie koncerny piekarniane, które ze swojej strony kontrolują 157 fabryk chleba, młyny, cukrownie, mleczarnie i fabryki drożdży. Te trzy połączone razem koncerny produkują 17 miljonów cetnarów chleba i miljon cetnarów białego pieczywa. Fabryki zaopatrują 4 procent ogółu ludności Stanów.

Nowy trust chlebowy oskarżony został o to, że dąży do opanowania wszystkich gałęzi produkcji od farmera do spożywcy i że przez to chce opanować ceny nie tylko płacone przez spożywcę, ale i otrzymywane przez farmerów.

Z chwilą, w której skarga została wniesiona do sądu, akcje towarzystwa spadły z 85 na 55. Cała sprawa nabrała rozgłosu politycznego przez to, że partja demokratyczna przy tej sposobności zarzuciła obecnie rządzącym republikanom świadome tolerowanie trustów, wykraczających poza przepisy obowiązujących ustaw.

Sędzia Sopper nakazał rozwiązać trust w ciągu 30 dni.

PRZYGOTOWANIA DO MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI PRACY. W dniu 26 bm. odbędzie się 8 i 9 sesja międzynarodowej konferencji pracy w Genewie. Konferencja ta poprzedzona zostanie zjazdem międzynarodowej konferencji pracodawców który odbędzie się w Pradze Czeskiej, w czasie od 17 do 19 maja włącznie. W roku bieżącym przedstawiciele polskiego przemysłu kiedy szczegól-

…ny nacisk na konieczność licznego obesłania wymienionej konferencji pracodawców, gdyż chodzi im o wprowadzenie zasadniczych zmian do polskiego ustawodawstwa socjalnego. Między innemi delegacja polska poruszy sprawę racjonalnego użytkowania pieniędzy przeznaczonych przez rząd na walkę z bezrobociem, dotychczas bowiem rząd pieniądze wydaje, zaś przemysł żadnych korzyści z tego nie ma.

SPRAWY MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI EKONOMICZNEJ. Z Genewy donoszą, że Komisja, która ma się zająć zwołaniem międzynarodowej konferencji ekonomicznej, w pierwszym rzędzie poruszyła sprawę stabilizacji walut. Wszyscy mówcy wskazywali na konieczność stabilizowania franka francuskiego, gdyż w obecnej sytuacji Francja musi uciekać się do dumpingu, co stwarza dla innych mocarstw niebezpieczną konkurencję na rynku światowym. Już obecnie Francja ma możność sprzedawania towarów swoich na eksport po cenach niższych niż na rynku wewnętrznym.

FINANSE

NOWA WALUTA W ESTONJI. W Estonji ma być w niedługim czasie wprowadzony jako prawny środek obiegowy tz. marka złota, która ma się równać wartości złotej koronie skandynawskiej, czyli 100,248 g. czystego złota. Z wprowadzeniem marki złotej Bank Estoński wypuści banknoty, które będą zabezpieczone walutą pełnowartościową lub złotem w wysokości 25 proc. emisji.

PRZEMYSŁ

OŻYWIENIE W PRZEMYŚLE WŁÓKIENNICZYM. W związku z bieżącym sezonem wiosennym sytuacja w przemyśle włókienniczym zaczęła się poprawiać w większym nawet stopniu, niż się tego spodziewano. Trwało to jednak do chwili ostatniego załamania się kursu złotego w stosunku do dolara. Wahania walutowe sprawiły bowiem, że ograniczony został kredyt względnie dyskonto wekslowe, zaś operacyj gotówkowych na większą skalę zupełnie niema. Ostatnio stan pracy o tyle się poprawił, że zarówno w dziale wełny jak i bawełny przemysł pracował przeciętnie od 4 i pół do pięciu dni w tygodniu. Istnieje obawa, że jeśli w dalszym ciągu będą czynione trudności dyskontowe, to nie można liczyć na długotrwałość ożywienia w przemyśle włókienniczym.

CŁA

SPRAWA WALORYZACJI OPŁAT CELNYCH. Jak wiadomo, ustawowo ustalone są opłaty celne w złocie, w rzeczy samej jednak pobierane są opłaty w złotych polskich niezwaloryzowanych. Wobec spadku kursu złotego już obecnie daje się słyszeć głos o konieczności zwaloryzowania opłat celnych aby w ten sposób cła ochronne nie stały się fikcją. Głównie domagają się waloryzacji tej przemysły, pracujące wyłącznie na potrzeby rynku wewnętrznego. Przemysłowcy eksportowi są przeciwnikami waloryzacji, gdyż sądzą, że wynikłoby wówczas konieczność powrotu do polityki ulg celnych, których rząd chce uniknąć.

„Manifestacyjny zjazd obywateli czesko-żydowskich"

Taką była oficjalna nazwa zjazdu asymilatorów żydowskich w Czechosłowacji, odbytego w Pradze dnia 2 bm., niejako w odpowiedzi na Miesiąc Organizacji Sjonistycznej. Zjazd wykazał w całej pełni upadek polityczny i pustkę ideową niedobitków asymilatorskich. „Antysemityzm, to przeżytek — dowodził jakiś starszy pan — naszym wrogiem jest sjonizm!" I w tym sensie wypowiadano inne jeszcze mądrości. Główny prelegent, Dr. Henryk Kon z Pilzna sformułował proces asymilacji, jako „poczucie przynależności do narodu czeskiego, do tego narodu, w którym wyrośli jego przodkowie, jego rodzice, do ziemi, gdzie się narodził". Ale z drugiej strony mówił znów dr. Kon o świadomości przynależności rasowej i o kulturze paneuropejskiej. Oficjalna „Ceskoslovenska Republika" stwierdza, że dwa te punkty mogłyby niebezpiecznie skomplikować cały problem czesko-żydowski, a nawet byłyby w stanie uniemożliwić zupełną asymilację.

Biedni asymilatorzy: jak bardzo odżegnywują się od żydostwa, to jednak zawsze żą da się od nich jeszcze czegoś więcej… Czyż wobec tego nie lepiej przestać bajdurzyć o przynależności rasowej i o kulturze paneuropejskiej, skoro się neguje własną narodowość? Nasi asymilatorzy w Polsce są pod tym względem przynajmniej konsekwentnymi: nie bałamucą się przynależnością rasową i kulturą paneuropejską…

Wiadomości z kraju

Dr. Samuel Hirschfeld wybrany rabinem Białej

Jak się dowiadujemy, został p. Dr. Samuel Hirschfeld, prezes Org. Mizrachi dla Zach. Małopolski i Śląska, wybrany rabinem Białej w miejsce p. Dra Marka, powołanego na urząd rabinacki do Czerniowiec.

Dr. Hirschfeld, mimo stosunkowo młodego wieku (urodził się w r. 1892), ma za sobą długoletnią i bardzo owocną pracę na niwie społecznej i naukowej. W ruchu mizrachistycznym odgrywa wybitną rolę, zwłaszcza, jako doskonały organizator i świetny mowca. Doktorat filozofji uzyskał Dr. Hirschfeld na uniwersytecie wiedeńskim w r. 1918. Na polu naukowem zajmował się szczególnie historją Żydów litewskich i Agadą.

—o-o—

TARNÓW. (Kor. wł.) **Z ruchu sjonistycznego. — Pod adresem p. Komisarza Kahalu. — Z Tow. „Muza".**

Staraniem frakcji „Hitachduth" i w ramach ogólnego Miesiąca Organizacyjnego odbyło się w sobotę 24 ub. m. w sali „Sala Berura" Wielkie Zgromadzenie Ludowe, na którem Dr. Gur- Arje Tarło z Warszawy wygłosił nadzwyczaj głębokie w formie i treści przemówienie nt. „Żydostwo a Sjonizm".

Referent wezwał tłumnie zebraną publiczność żyd. do masowego zaciągnięcia się w szeregi sjonistyczne i do zakupienia szekla. Przemówienie Dra Tarły wynagrodzone zostało frenetycznymi i długo niemilknącymi oklaskami, rozentuzjazmowanej i szczelnie po brzegi wypełnionej sali zgromadzeniowej.

Przy sposobności parę słów pod adresem komisarza kahalu, p. Dra **Ehrenfreunda.** Wiadomo, że nawet krakowski kahał, którego chyba nikt nie pomówi o sympatje dla żyd. ruchu odrodzeniowego, oddaje bez przeszkód dużą salę kahalną wszelakim stronnictwom żydowskim na zgromadzenia ludowe, uroczyste akademje i inne t. p. imprezy. W Tarnowie niestety Żydzi nie mogą reflektować na większą salę i dlatego zgromadzenia swe od lat o ile pogoda dopisuje urządzali na podwórzu kahalnem pod gołem niebem. Obecnie p. Komisarz przekreślił dotychczasową tradycję i zabronił urządzania zgromadzeń bez względu na barwę polityczną (żadna pociecha) na podwórzu kahalnem. Nie wiemy, co spowodowało p. Komisarza Rządowego do powzięcia takiego radykalnego postanowienia nie posądzamy go o złą wolę względem żadnego stronnictwa, niemniej niech nam wolno zaznaczyć, że o ile w ten sposób pojmuje on kahał jako czynnik ponadpartyjny w żydostwie, który stojąc wyczekująco błogo na piedestale neutralności odgradza się żelaznym murem od głosów ulicy żydowskiej, to w takim razie mocno się myli, bo zapoznaje on właściwą rolę kahału w życiu żydowskiem. Możliwe zresztą, że p. Komisarz miesza ze sobą dwie różne rzeczy. Istnieje mianowicie jakaś stara uchwała kahalna, aby b ó ż n i c nie oddawać na zgromadzenia o charakterze politycznym. Otóż co innego jest bóżnica, a zupełnie co innego sala kahalna lub podwórze budynku kahalnego.

Ostatnio wystawiła „Muza" dramat J. Gordina „Rzeź" przy podwójnie wysprzedanej sali. Reżyserja spoczywała w ręku niespożytego p. A. Marguliesa. Z dobrze zgranego zespołu amatorskiego na czoło wysunęła się panna Mala Jortnerówna swem wirtuozyjnem ujęciem roli „Esterki". Podobnie znakomicie wywiązał się z swego zadania w roli rabina „reb Zisl'a" bardzo utalentowany p. Bilfeld. Reszta zespołu, pp. Rottenberg, Heuberger, Grzybówna, Maurerówna, Mingelgrün i Korn, udatnie i bez zarzutu odtworzyła swoje typy.

MAKÓW. (Kor. wł.). W dniu 25 z. m. z inicjatywy Egzekutywy Organizacji sjońskiej odbyło się w naszem mieście liczne zebranie miejscowej inteligencji, na którem p. Dr. Spiegel z Krakowa wygłosił referat na temat: „Żydostwo obecnej chwili a Palestyna". W przeszło godzinnem przemówieniu, nacechowanem gorącą miłością dla idei sjońskiej i odbudowy siedziby narodowej w Palestynie, przedstawił mowca dotychczasowy rozwój wypadków nawołując do współpracy przy realizacji ideału sjońskiego.

Zebrani w skupieniu przyjęli referat niemilknącymi oklaskami, dając dowód, że miejscowa ludność żydowska nie godzi się na politykę kilku sfanatyzowanych jednostek: pp. Ohrensteinów, Beerów itp., którzy za wszelką cenę starali się przeszkodzić zebraniu zamykając lokal pierwotnie na to zebranie udzielony. Na nic im się to przydało, gdyż mimo ich zabiegów zebranie odbyło się w domu Magistratu w Makowie, w obecności delegata Starostwa i całej inteligencji żydowskiej, która po zebraniu wyłoniła z pośród siebie Komitet złożony z 10 osób, dla prowadzenia pracy sjońskiej.

Na nic się naszym zacofańcom nie przydały ich sztuczki, a prawdziwego stanu rzeczy nie zatrą fałszywe bajki przez nich rozsiewane. Na nic im się również nie zda korespondencja zamieszczona przed kilku dniami w krakowskim Kurjerku (!) pt. „Sjoniści pobili rabina w synagodze makowskiej". Takim bzdurstwom i oszczerstwom nikt już dzisiaj nie wierzy i każdy z nich tylko serdecznie się może uśmiać!

LISKO. (Kor. wł.). W związku z Miesiącem organizacji sjonistycznej odwiedził nasze miasto w dniu 2 bm. p. Feiwusch z Sanoka, który wygłosił dwa referaty, jeden w „Jad Charucim" o „sjonizmie jako ruchu ludowym" a drugi w związku „Hatikwa" o „rozwoju idei sjonistycznej". Referaty te przyczyniają się niewątpliwie do ożywienia ruchu narodowego w naszem miasteczku i wzmocnią akcję szeklową, którą obecnie przeprowadzamy.

W PROCESIE O NADUŻYCIA POBOROWE w Lodzi został skazany mjr. Lityński na 1 rok i 6 miesięcy więzienia, wydalenie z wojska i pozbawienie praw stanu.

Narkotyzowanie roślin

Sensacyjny eksperyment uczonego Hindusa.

W tych dniach obchodzono uroczyście 10-letni jubileusz utworzenia w Kalkucie instytutu nazwanego „Bose-instytutem". Utworzono ten instytut przed 10 laty, by dać możność słynnemu uczonemu sir Jagadisowi Chandra Bose do pracy naukowej nad swymi niezmiernie ciekawymi eksperymentami. Trzeba przytem zaznaczyć że prof. Jagadis Chandra Bose, uczony Hindus, jest laureatem Nobla i członkiem rozmaitych akademij europejskich. Uczony ten jest równocześnie mistykiem i gruntownym znawcą staroindyjskiej filozofji. Zwrócił swego czasu na siebie uwagę odkryciem nowych promieni, które analogicznie do promieni Roentgena przenikają ciała. To właśnie odkrycie przyniosło uczonemu Hindusowi nagrodę Nobla.

Specjalną jednak dziedziną badań prof. Bose jest życie roślin. W tej dziedzinie stworzył nową wiedzę, którą nazwał psychologją roślin. Zapomocą licznych eksperymentów starał się wykazać, że rośliny, tak samo, jak ludzie i zwierzęta posiadają organy zmysłowe, a zwłaszcza oczy. Rośliny w niczem się nie różnią od ludzi i zwierząt. Posiadają duszę, serce, a nawet jest możliwą rzeczą stwierdzić bicie serca w roślinie.

Jagadis Bose skonstruował liczne aparaty, by stwierdzić, ponad wszelką wątpliwość egzystencję tych właściwości, o których przedtem wspomnieliśmy. I rzeczywiście udało mu się zmierzyć puls rośliny. Jego eksperymenty wykazały, że serce rośliny utrzymuje się przy życiu dzięki krążeniu soków roślinnych, tak jak serce zwierząt i ludzi dzięki krążeniu krwi. Eksperymenty jego również wykazały, że procesy oddychania i odżywiania się rośliny wpływają na jej serce tak samo, jak u ludzi.

Z okazji jubileuszu prof. Bose przeprowadził eksperyment, który można nazwać wprost fantastycznym. Oto przy pomocy płynu, zawierającego mocne kwasy, dokonał narkozy rośliny i zapomocą swoich bardzo precyzyjnych aparatów wykazał, że narkoza wywołuje z początku bardzo szybkie tempo działalności serca, które następnie zupełnie ustaje, wywołując wrażenie pozornej śmierci, gdyż puls i serce rośliny są podczas narkozy nieczynne. Eksperyment ten wywołał olbrzymie zainteresowanie całego świata uczonego, a prof. Bose uproszono, by przyjechał do Londynu, celem powtórzenia swoich eksperymentów.

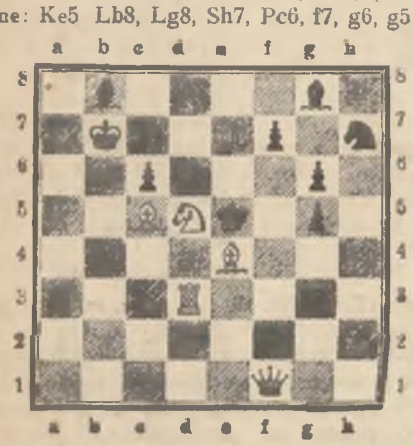
Dział szachowy „Nowego Dziennika"

pod redakcją M. Chwojnika

ZADANIE NR. 100.

Ułożył F. Matouzek.

Białe: Kb7, Df1, Wd3, Lc5, Le4, Sd5, (6 fig.).
Czarne: Ke5 Lb8, Lg8, Sh7, Pc6, f7, g6, g5 (8 fig.).

PARTJA NR. 65

grana w ostatniej rundzie turnieju o mistrzostwo w Warszawie dnia 2 maja br.

Łowcki. Białe:	Przepiórka. Czarne:
1. c2 — c4	c7 — c6
2. d2 — d4	d7 — d5
3. Sg1 — f3	Sg8 — f6
4. Sb1 — c3	g7 — g6
5. e2 — e3	Lf8 — g7
6. Lf1 — d3	0 — 0
7. Sf3 — e5	Sb8 — d7
8. f2 — f4	Sd7 × e5
9. d4 × e5	Sf6 — e8
10. c4 × d5	c6 × d5
11. Ld3 — c2	f7 — f6 (1)
12. Dd1 × d5	Dd8 × d5
13. Sc3 × d5	f6 × e5
14. 0 — 0!	e7 — e6
15. Sd5 — e7+	Kg8 — h8
16. Lc2 — a4!	Se8 — c7
17. e3 — e4!	b7 — b5
18. Se7 × c8	Wa8 × c8
19. La4 — b3	e5 × f4
20. Lc1 × f4	Lg7 × b2
21. Wa1 — d1 (2)	Wf8 — f6
22. Wd1 — d7	Wc8 — f8
23. g2 — g3!	e6 — e5
24. Wf1 — f2!!	Lb2 — a1 (3)
25. Lf4 — h6!	Czarne się poddały.

UWAGI.

(1) Przedwczesna posunięcie. Cały system czarnych, obliczony na kontratak, nie budzi zaufania.

(2) Teraz białe mają wspaniałą pozycję.

(3) Decydujący błąd. Stosunkowo najlepsze było 24... Lb2 — d4 25. Wd7 × d4 e5 × f4! ale i wtenczas po 26. e4 — e5 i 27. g × f białe miały wygraną końcówkę.

MECZ KORESPONDENCYJNY.

1. Auerbach 10. 0 — 0, 3. Birnstein 8. Sd7 × e5, 5. Brust 10. Lc8 × h3, 8. S. Frey 12. Dd1 — f3, 9. Grubner 9. Lc8 — g4, 10. Gutwirth 10. Lf4 — e3, 11. Hausen, 13. Kampf 10. Lf8 × b4, 14. Kluger 11. d2 — d4, 15. Kornówna 4. c5 × d4 16. Kukuk 10. Lb2 — a3, 17. Langer 10. Ld6 — c7, 18. Lasker 11. Sc2 — a3, 19. Leuchter, 20. Liebeskind 11. Lf1 — e2, 21. Markus 9. g5 — g4, 22. Rothman, 23. Sann 8. 0 — 0, 26. Spitz 11. Wf1 — e1, 27. Szochet. 28. Stempel 8. Db3 × b7, 29. Klein 2. e7 — e6 31. Schwarz 7. c5 × d4, 33. Gross 8. Sf6 — h7, 34. Nattel 8. Lf1 — d3.

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR. 99.

1. Wg3 — h3 Lg1 — f2
2. De2 — g4!

A.

1.... Sg5 × h3
2. De2 × h5.

TRAFNE ROZWIĄZANIE ZADANIA NR. 99 NADESŁALI:

Łucja R., H. Scheuer, B. Schenker (Kraków), S. Frey (Nowy Targ).

W razie braku odpowiedzi ze strony redakcji upraszamy uczestników meczu korespondencyjnego o powtórne nadesłanie ostatniego posunięcia.

Echa z świata

Tragedja znakomitego aktora francuskiego Pierre Daltoura

Pierre Daltour od trzech lat jest członkiem teatru paryskiego Odeon. Uchodził za najlepszego ucznia znakomitego franc. charakterystycznego aktora Maksa i od kilku lat grał główne role w teatrze Odeon. Marzył o engagement w komedji francuskiej. Ale ambitne te plany młodego, bardzo utalentowanego artysty pokrzyżowała miłość, która go wytrąciła zupełnie z równowagi.

Oto Daltour przed kilku miesiącami zamieszkał u wdowy Edencoven, z której córką nawiązał stosunek miłosny. Między artystą a matką kochanki przychodziło ciągle do sporu, który doprowadził do tego że p. Edecoven wypowiedziała swojemu lokatorowi mieszkanie. W ubiegłą sobotę miała miejsce również bardzo burzliwa scena, podczas której zdenerwowany do najwyższego stopnia aktor, pochwycił porcelanową wazę i rzucił w nią w swoją gospodynię. Na krzyk matki przybiegła córka, a artysta wyjął rewolwer i cztery razy wystrzelił. Jedna z kól przeszyła ramię wdowy. Przywołano policję, która zastała Datoura w stanie zupełnej apatji. Urzędnik policyjny skonstatował, że ma do czynienia z warjatem, którego przewieziono do domu dla obłąkanych. W ten sposób zakończyła się karjera utalentowanego i wielkie nadzieje rokującego artysty.

Prawnie dozwolona zdrada małżeńska

(-ni) Historja ta wydarzyła się dnia 1 kwietnia. Nie jest jednakowoż żartem na prima aprilis, gdyż naprawdę czwarty paryski trybunał orzekł że mężczyźnie przysługuje wśród pewnych okoliczności prawo do zdrady.

Oto jest tło tego wydarzenia. Bogaty człowiek od 10 lat żyje w szczęśliwym związku małżeńskim. Po tym okresie następuje u żony radykalna i nagła zmiana. Nie chce o mężu więcej słyszeć. Odmawia mu wszelkich praw do siebie, a gdy mąż powołuje się na obowiązki żony, odpowiada mu lakonicznie: „Nie mogę cię znieść, weź sobie kochankę!" Mąż poszedł za radą żony i nawiązał stosunek z młodą artystką, która jest znacznie milszą, piękniejszą i ele gantszą od żony. W towarzystwie swojej kochanki przeżywa mąż niejako powtórne fazy swojego małżeństwa. Ale szczęście nie długo trwa. Żona dowiedziała się o tem szczęściu mężowskiem i nie mogła opanować uczucia zazdrości. Staje się słodką, uległą i prosi męża, by do niej powrócił. Ale ten nawet o tem słyszeć nie chce. Cóż jej więc innego pozostało jak wnieść do sądu skargę?

Bez żadnych trudności udało się skonstatować złamanie wierności małżeńskiej. Kobieta trjumfuje, bo spodziewa się że sąd uzna małżeństwo za rozwiązane i nałoży na męża obowiązek utrzymywania żony. Trjumf jej jednak był przedwczesny, bo sędzia — nazwisko tego Salomona prawa brzmi Rollet — wydał wyrok potępiający żonę, a w motywacji wyroku powiada: Przyznając, że nastąpiło złamanie wierności małżeńskiej, musi się jednakowoż zwrócić uwagę na okoliczność, że oskarżycielka nie ma żadnego prawa uskarżać się, ponieważ sama nie chciała dopuszczać do żadnych stosunków ze swoim prawnie poślubionym mężem, zmuszając go temsamem do nawiązania koniecznych dla zdrowia stosunków z inną kobietą.

Kobieta musiała sama ponieść koszta. Mogła sobie na to pozwolić, gdyż jest bogatą, ale historja jest bardzo przykra, niezmiernie jednak pouczająca dla każdej kobiety.

Zaaresztowanie złodzieja zapomocą hypnozy

Do jednego mieszkania w Gdańsku wkradł się złodziej. Dostał się do sypialni, a ponieważ zdawało mu się, że jest sam jeden, zaczął bezceremonialnie pakować do przygotowanego kufra ubrania, bieliznę i rozmaite kosztowności. Nie zauważył tylko, że na otomanie stojącej w rogu ciemnego pokoju spał indyjski student, który zbudzony hałasem zerwał się i odrazu zrozumiał całą sytuację. Student wbił w złodzieja parę gorących oczu i w jednym momencie sparaliżował całą siłę woli złodzieja.

Hindus, który ani słowa nie rozumie po miecku, zahypnotyzował złodzieja, i w hypnozie podsunął mu myśl, by wszystkie zrabowane rzeczy wypakował na stół. Zahypnotyzowany usłuchał i skrupulatnie wypełnił nakaz. Ale oczy studenta trzymały złodzieja w stanie bezprzytomnym, aż przyszedł właściciel mieszkania i odprowadził złodzieja do policji. Tam dopiero ustąpiła hypnoza i złodziej uświadomił sobie, całą sytuację.

Z ławy adwokackiej na scenę

Mlle Alice Dufresneo jedna z najbardziej obiecujących kobiet — adwokatów Francji, porzuciła swój dotychczasowy zawód, by poświęcić się karjerze artystycznej. Debiutowała w paryskim Odeonie w komedji „On ne badine pas avec l'amour". Teatr był pełny sędziów, wybitnych przedstawicieli palestry i dawnych koleżanek debiutantki. Powodzenie panny Dufresne, która przez pięć lat swojej karjery adwokackiej, wsławiła się głównie w procesach rozwodowych, było niesłychane. Zasypano ją wprost kwiatami, a między bukietami był jeden od wdzięcznego, niegdyś oskarżonego, którego panna Dufresne swojem wspaniałem plaidoyer uwolniła od więzienia.

Wytwórnia doktorów

Prokuratorja generalna szwajcarska podjęła energiczną walkę z handlem dyplomami doktorskimi. Okazuje się iż w Waszyngtonie istnieje wielkie przedsiębiorstwo, posiadające filje w Genewie i Zurychu zajmujące się dostarczaniem ludziom za pieniądze dyplomów doktorskich. Ostatnio udało się władzom szwajcarskim wykryć całą listę „promowanych" tą drogą doktorów. W roku ubiegłym otrzymało w ten sposób dyplomy 163 kandydatów, przeważnie ludzi z wykształceniem elementarnem. Promowanie odbywało się bardzo prosto. Szwajcarski przedstawiciel, niejaki Daemel, otrzymywał od kandydata kilkustronicową „rozprawę doktorską" wraz z 300 frankami „kosztów promocyjnych". Rozprawę posyłał do Waszyngtonu, skąd odwrotną pocztą nadchodził na ręce kandydata gotowy dyplom. Do nabycia był również tytuł „profesora". Pewien strzelec z H. Gallen otrzymał za 750 franków tytuł „profesora zoologji". Tanio i wygodnie. Ale wdały się w to sądy.

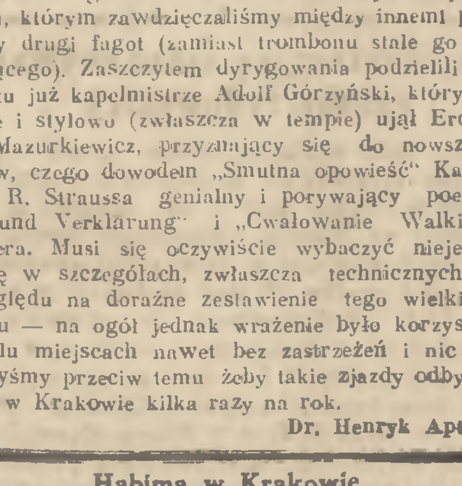
Z sali koncertowej

Koncert symfoniczny Zjazdu muzyków zawodowych.

Dawno niewidziany już prawie zapomniany widok wielka orkiestra symfoniczna na wieczornym koncercie. Zdawałoby się, że to nie odgrywa żadnej roli, czy się słucha koncertu symfonicznego w południe, czy kilka godzin później, a jednak pierwsze wrażenie, jeszcze przed rozpoczęciem grania było to nagłe i miłe uświadomienie i przypomnienie sobie czegoś dawno już nie oglądanego, z czasów kiedy słuchaliśmy tu orkiestry zagraniczne. Wieczór ten zaaranżowano z okazji obradującego w Krakowie Zjazdu zawodowych muzyków wspólnemi siłami, a więc naszemi głównie w kwintecie smyczkowym i obcemi, którym zawdzięczaliśmy między innemi prawdziwy drugi fagot (zamiast trombonu stale go zastępującego). Zaszczytem dyrygowania podzielili się znani tu już kapelmistrze Adolf Górzyński, który poważnie i stylowo (zwłaszcza w tempie) ujął Eroikę oraz Mazurkiewicz, przyznający się do nowszych prądów, czego dowodem „Smutna opowieść" Karłowicza, R. Straussa genialny i porywający poemat „Tod und Verklärung" i „Cwałowanie Walkirji" Wagnera. Musi się oczywiście wybaczyć niejedną usterkę w szczegółach, zwłaszcza technicznych — ze względu na doraźne zestawienie tego wielkiego zespołu — na ogół jednak wrażenie było korzystne, w wielu miejscach nawet bez zastrzeżeń i nic nie mielibyśmy przeciw temu żeby takie zjazdy odbywały się w Krakowie kilka razy na rok.

Dr. Henryk Apte.

Habima w Krakowie.

Pani Hendler w roli Halibamy („Sen Jakóba")

Nowa podwyżka cen chleba

Wczoraj przedpołudniem obradowała w magistracie krakowskiem plenarna komisja do badania cen pod przewodnictwem wiceprezydenta m. Dr. Wielgusa. Tematem obrad była ogólna sytuacja aprowizacyjna w mieście.

Komisja stwierdziła, że ceny zboża i mąki idą ustawicznie w górę, a na targu miejscowym dają się zauważyć znaczne trudności w nabywaniu zboża i mąki, gdyż ceny a zboże stawiane są przeważnie w dolarach, zaś za mąkę sprzedawcy żądają zapłaty z góry.

Komisja podnosząc, że winę ciągłej zwyżki cen zboża i mąki ponosi rząd przez nieograniczenie wywozu zboża z kraju, postanowiła zasadniczo nie godzić się w przyszłości na ustawiczne podwyżki cen pieczywa, lecz wyczekiwać na akcję rządową i załatwienie wniesionych w tej sprawie przez prezydjum miasta wielokrotnych przedstawień.

Mimo to jednak, nie chcąc dopuścić do braku pieczywa w mieście, wyraziła komisja opinję, że ceny chleba z powodu stwierdzonej znacznej zwyżki cen mąki należy podwyższyć o 2 grosze na 1 klg.

Na tej podstawie prezydjum miasta ustaliło z dniem 7 bm. następujące ceny chleba: za 1 klg chleba żytniego jasnego 65 proc. przemiału 50 gr., 1 kg. chleba ciemnego 42 gr. (W sklepach spożywczych poza piekarniami o 2 grosze więcej). Cena i waga pieczywa białego pozostaje bez zmiany.

Żądań masarzy i rzeźników o zwyżkę cen komisja nie uwzględniła.

Z MIESIĄCA ORGANIZACJI.

Zebrania Mizrachi

Egzekutywa Organizacji „Mizrachi" dla zach. Małopolski i Śląska komunikuje:

W związku z „Miesiącem Organizacji" zostaną wygłoszone następujące referaty na zgromadzeniach ludowych w dniu 9 bm.: Baranów — p. Chiel Kurz, Bochnia — Wolf Gitaler, Rzeszów — Dr Sam. Hirschfeld, Wadowice — Dr Dawid Bulwa.

Tego samego dnia odbędzie się w Wadowicach spotkanie (Pgisza) okolicznych organizacyj mizrachistycznych przy współudziale członków egzekutywy krakowskiej pp. Baneta i Stögera.

KRONIKA

Kraków, 23 Ijar — 7 maja.

Przyjazd Habimy do Krakowa

Wczoraj popołudniu zgodnie z zapowiedzią przybył do Krakowa zespół „Habimy", który we środę wieczór zakończył swą dwukrotną i uwieńczoną nadzwyczajnem powodzeniem gościnę w Łodzi odegraniem „Dybuka".

Drogich i sympatycznych gości i powitał na dworcu komitet organizacyj żydowskich, w imieniu którego przemówił p. Sz. Walkowski. W kilku serdecznych słowach odpowiedział p. Cemach, reżyser Habimy. Zarówno na peronie, jak i u wyjścia z dworca zebrały się tłumy publiczności żydowskiej, witając gorąco naszych znakomitych artystów. — Członkowie Habimy zamieszkali w hotelu „Polonja".

Sekretarjat teatru Habima mieści się w hotelu „Polonja" pokój 26. Godziny dla stron od 4—5.30 popołudniu.

Pierwsze zebranie radców m. Krakowa
po reaktywowaniu Rady miejskiej

Wczoraj wieczorem odbyło się w sali konferencyjnej magistratu pierwsze zebranie radzieckie, zwiastujące rychłe reaktywowanie rozwiązanej Rady. Mianowicie największe ugrupowanie Rady, Związek mieszczański, powstały ze złączenia dawnych klubów: konserwatywnego, mieszczańskiego, demokratycznego i podgórskiego, odbył poufne posiedzenie dla omówienia sytuacji w związku z wyrokiem Najwyż. Trybunału administracyjnego. Na zebraniu tem prof. Dr Z..l przedstawił obecną sytuację prawną, wywołaną powyższym wyrokiem. Podobno poruszano również sprawę osoby przyszłego prezydenta m. Krakowa.

Pogłoski o podrożeniu paszportów zagranicznych

Ze źródła urzędowego informują, że wszystkie pogłoski, ukazujące się od czasu do czasu w prasie, o zamierzonem podniesieniu opłaty za paszporty zagraniczne, są bezpodstawne. Władze nie zamierzają wprowadzić żadnych zmian pod tym względem. W najbliższym czasie spodziewana jest tylko jedna zmiana w kierunku udogodnienia dla publiczności, mianowicie mają być zniesione t. zw. świadectwa kwalifikacyjne, wydawane przez komisarjaty policji.

Karty okrętowe do Palestyny potaniały

Przejazd statkami „Fabr. Line" z Constanzji do Palestyny w klasie trzeciej (kabiny) i klasy trzeciej ogólnej staniały. Zamiast 23 dol. od 1 maja kosztować będzie tylko 20; ogólnej 3 klasy — zamiast 18 tylko 17 dol. Ulga ta nie dotyczy osób, które już do 1 maja wpłaciły a conto na karty okrętowe.

Dalsze wygrane dolarówki

Poza podanymi przez nas wynikami ciągnienia, podajemy dalsze wyniki. Premja 8,000 dolarów padła na Nr. 629.066; premja 3,000 dolarów padła na Nr. 699.032. Po 1,000 dolarów padło na Nr. Nr.: 858.859, 424.874, 535.521, 220.006, 183.219; po 500 dolarów padło na Nr. Nr.: 777.422, 090.001, 54.239, 56.031, 963,937 937.977, 504.337, 172.979, 435.594, 647.416; po 100 dolarów padło na Nr. Nr.: 186.408, 209.595, 846.852, 071.634, 030.182, 011,539, 771.020, 897.585, 95.683, 65,844, 790.719 742,508, 929.307, 23,670, 447,093 200.952, 435.637 899.916, 717.360, 767.814, 334.977, 252 322 957.753 794.292, 237,020, 998.872, 805.337, 114.807, 61.019, 259.817, 17.755, 328.756, 708.203 700.190, 236.446, 572.150, 948.952, 937.881 11.005, 89.477.

— POD ADRESEM DYREKCJI KOLEI PANSTWOWYCH. Kupcy i przemysłowcy Podgórza żalą się, że w całej dzielnicy podgórskiej, liczącej ponad 30,000 mieszkańców, niema ani jednego miejsca sprzedaży kolejowych listów przewozowych i kart rejestracyjnych. Trzeba po nie chodzić dopiero do Krakowa, co jest połączone ze stratą czasu i kosztami należytości mostowej. Sfery kupieckie Podgórza apelują przeto do Dyrekcji kolei o usianowienie w dzielnicy podgórskiej kilku miejsc sprzedaży listów przewozowych i kart rejestracyjnych.

— SZCZEPIENIE PRZECIW OSPIE. Magitrat obwieścił, że w czasie od 12 maja do 12 czerwca br. odbędzie się w Krakowie publiczne i bezpłatne szczepienie ochronne przeciw ospie. Szczepić będą lekarze miejscy w każdą środę i sobotę wedle porządku, podanego w obwieszczeniu. W szczególności dla dzielnic I i II odbywać się będzie szczepienie w miej. Urzędzie Zdrowia (Magistrat) od godz. 10—11, dla dzielnic VI i VII — w szkole przy ul. Zielonej 27 od godziny 5-tej pop., dla dzielnicy VIII — w szkole przy ul, Miodowej l. 38, od godziny 4—5 pop., dla dzielnic XXI i XXII w szkole przy ul. Szkolnej l. 6 od godziny 4 popoł. Uchylenie się od szczepienia zagrożone jest karą do 200 zł względnie aresztem do 14 dni.

— CZUŁY KOCHANEK. Dnia 5 bm. o godz. 18 w ulicy Karmelickiej pokaleczona została nożem w plecy Marja Jędrasińska, zam. przy ul. Zakątek l. 1, przez swego kochanka Stefana Noska, znanego awanturnika. Zajście wywołane zostało na tle nieporozumień natury osobistej. Wezwane pogotowie ratunkowe po udzieleniu pierwszej pomocy Jędrasińskiej pozostawiło ją opiece domowej. Sprawcę aresztowano.

— ZDERZENIE SAMOCHODU Z TRAMWAJEM. W ulicy Starowiślnej zderzyło się we środę wieczór auto osobowe z wozem tramwajowym, skutkiem czego auto zostało uszkodzone. Wypadku w ludziach nie było.

— Z KRONIKI KRADZIEŻY. Abraham Lichtig doniósł do policji że dnia 5 bm. w godzinach popołudniowych nieznani sprawcy skradli mu z wystawy sklepowej przy ul. Grodzkiej l. 71 przez wykrajanie szyby około półtora tuzina pończoch wartości około 150 zł. — Józef Feiner zam. przy ul. Zyblikiewicza l. 19 zgłosił, że dnia 6 bm. skradziono mu z mieszkania parterowego, do którego sprawcy dostali się przez odsunięcie okna, większą ilość garderoby i srebra stołowego znacznej wartości. Dochodzenia w toku.

— SPROSTOWANIE. W dziale sportowym naszego pisma z 2 bm. (Nr. 99) zaszła o tyle pomyłka, że telegram o przyjęciu sztafety kolarskiej z Krakowa przez p. Prezydenta Rzpltej cytowany był jako adresowany do Sekcji kolarskiej ŻKS Makkabi. W rzeczywistości telegram ten nadszedł do p. St. Rudnickiego w Krakowie członka Wydziału Związku Towarzystw Kolarskich i przewodniczącego komitetu międzyklubowego urządzającego sztafetę krakowską, wysłany zaś był przez p. Wojtkiewicza, kapitana ZPTK.

—o-o—

ZMARLI:

Debora Sonnenschein lat 35.

— SEKCJA PAPIEROWA — STOWARSZENIA PODRÓŻUJĄCYCH W KRAKOWIE odbyła onegdaj Walne Zgromadzenie. Po przyjęciu sprawozdania ustępującego Komitetu, został wybrany następujący Komitet: Przewodniczący: p. Henryk Bloch, zastępca: p. Leon Silberzweig, sekretarz: p. Maurycy Rauscher, członkowie: pp. Wilhelm Linzner, Osias Augarten.

—o-o—

— KĄPIELE MORSKIE W SOPOTACH. Zarząd kąpielowy w Sopotach, w wyczerpującym komunikacie zawiadamia że w stosunku do innych miejscowości kąpielowych, pobyt w bieżącym sezonie w Sopotach będzie najtańszym. Zarząd stosując się bowiem do obecnych ciężkich warunków gospodarczych, obniżył ceny ogólnie do minimum, aby umożliwić szerokim warstwom choćby najdłuższy pobyt nad brzegiem pięknego Bałtyku. Obowiązującą taksę kuracyjną, w porównaniu z zeszłoroczną, obniżono o 2/3, włączając w to bezpłatne wejście na wszystkie koncerty i rozrywki organizowane w parku dla kuracjuszów. Kąpiele ciepłe dostosowane do kuracji karlsbadzkiej, kissyngeńskiej, pirmonckiej etc., a także kąpiele zimne tak w abonamencie całkowitym, jak również częściowym obliczone będą według własnych kosztów eksploatacji. Ceny w hotelach i pensjonatach są unormowane i ściśle przez Zarząd kąpielowy kontrolowane. Cena pokoju w domu kąpielowym wynosi od 5 guldenów, a w hotelach i pensjonatach jeszcze mniej. Oficjalne biuro Zarządu kąpielowego udziela wszelkich informacyj i pośredniczy w wynajmowaniu pokojów. O bliższe szczegóły zwracać się należy listownie do Zarządu kąpielowego w Sopotach, w. m. Gdańsk. 850

— „COFIM" (miesięcznik młodzieży żyd.). Szósty (majowy) zeszyt powyższego miesięcznika ukaże się ze względu na odbyty w Krakowie z końcem ub. m. Pierwszy Zjazd sjońskiej mł. akad. Polski, w zwiększonej objętości, dnia 15 bm. Zeszyt ten zawierać będzie obok zwyczajnej treści, dokładne sprawozdanie zprzebiegu obrad Zjazdu, oraz dosłowny tekst rezolucyj, przez zjazd uchwalonych. Adres redakcji i administracji: Kraków, Stradom 15.

—o-o—

— „LITERARISZE BLETER" Nr. 105 z 7 bm zawiera artykuły J. Rapaporta (Romain Rolland). J. Rubina. wywiady z H. Cajtlinem i M. Brodersonem o literaturze żydowskiej i o sobie, A. Kacizny (o ortografji żydowskiej), przeglądy, notatki i td. Adres: Warszawa, Leszno 36.

—o-o—

— KOLLEGIUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH (Rynek gł. A—B l. 39). Czwartek, 6 bm. prof. Uniw. Dr Wł. Wilkosz: Materjalizm od najdawniejszych do najnowszych czasów; piątek 7 bm. red. Dr Ludwik Rubel: Na przełomie politycznym.

—o-o—

— JÓZEF ŚLIWIŃSKI, nasz znakomity pianista po niebywałych sukcesach w Paryżu i Londynie, przybywa do Krakowa i wystąpi we czwartek, 13 bm. z jedynym wieczorem Chopinowskim w Starym Teatrze. Bilety w cenie od zł 1—5 są do nabycia u J. Lipskiego, Sławkowska 8.

— SZTUKA KATZNELSONA W WYKONANIU „HABIMY". W czasie pobytu w Łodzi odczytał znany poeta hebrajski Icchak Katznelson wobec zespołu „Habimy" swój poemat dramatyczny pt. „Amnon". Zespół „Habimy" ma przystąpić wkrótce do pracy nad wystawieniem tej sztuki. Jak słychać, pracuje „Habima" obecnie nad dramatem Czernichowskiego pt. „Barkochba". Będą to pierwsze sztuki z repertuaru hebrajskiego „Habimy".

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR MIEJSKI IM. J. SŁOWACKIEGO

Piątek: „Św. Joanna".

TEATR NOWOŚCI — ZRZESZENIE ART. DRAM.

Piątek: „Popychadło".

BAGATELA

Piątek: „Golem".

REPERTUAR KINOTEATRÓW

NOWOŚCI: „Wróg kobiet"
PROMIEŃ: „Königsmark".
REDUTA: „Lew Wenecji".
SZTUKA: „Ciotka Karola".
UCIECHA: „Cnotliwa kurtyzana".
WANDA: „Pierwszy kochanek".
WARSZAWA: „Uj, te kobietki".

Z sali sądowej.

ZASĄDZONY ZA ZDRADĘ GŁÓWNĄ

Wczoraj odbyła się przed trybunałem przysięgłych w krakowskim sądzie okręgowym karnym rozprawa przeciw Mojżeszowi Dawidowi Lastowi (lat 21), szklarzowi i pokostnikowi, oskarżonemu o zbrodnię zdrady głównej. Wedle aktu oskarżenia Last został dnia 21 grudnia ub. r. przytrzymany na ul. Józefa w Krakowie przez wywiadowcę policji politycznej Macioła w chwili, gdy niósł w stronę ul. Szerokiej pakiet ukryty pod płaszczem. W paczce znajdowało się 145 odezw p. t. „Do walki o sojusz robotniczo chłopski" wydanych przez komitet centr. komunistycznej partji Polski, 30 odezw związku młodzieży komunistycznej 3 egzemplarze pisma „Czerwony Sztandar", 2 egzemplarze pisma maszynowego, zatytułowane „Tezy, Materjały dla referentów do agitacji i propagandy", 7 egzemplarzy pisma komunistycznego „Gromada" i td. Nadto w paczce znajdował się mniejszy pakiet z napisem „Chrzanów, Abraham Majer", zawierający takiesame odezwy i czasopisma o treści komunistycznej.

Osk. Last tłumaczył się na wczorajszej rozprawie, że paczkę, której zawartości nie znał, otrzymał od nieznanego mu z nazwiska osobnika z poleceniem by odniósł ją za wynagrodzeniem na ul. Dietlowską, gdzie osobnik ów miał ją odebrać. Przesłuchani wywiadowcy policji podali szczegóły aresztowania Lasta, który zauważywszy, że jest śledzony, ukrył pakunek pod płaszczem i zachowywał się niespokojnie.

Sędziowie przysięgli 9 głosami potwierdzili pytanie w kierunku zbrodni zdrady głównej, poczem **trybunał zasądził Lasta na półtora roku ciężkiego więzienia z obostrzeniami.**

Przewodniczył sso. Podobiński, wotowali sso. Dr Lizak i sso. Warchałowski, oskarżał prok. Dr Hubl, bronił adw. Dr Woźniakowski.

ZATWIERDZENIE WYROKU PRZEZ SĄD NAJWYŻSZY

Przed kilku tygodniami zapadł w krakowskim sądzie okręgowym karnym wyrok, skazujący Antoniego Słabika na 5 lat ciężkiego więzienia za zbrodnię kradzieży, popełnioną ze szczególną śmiałością i przy użyciu gwałtu. Słabik w towarzystwie czterech osobników zaczepił Kazimierza Żyłę na ul. Radziwiłłowskiej dnia 30 października ub. r. i pod pretekstem prośby o papierosa szajka Słabika przycisnęła Żyłę do muru, przyczem skradziono mu portfel z dokumentami. Ofiarą podobnego gwałtu padł dnia 12 grudnia ub. r. Józef Wilk w sieni domu przy ul. Lubicz, l. 3, oraz Władysław Habryła w tymże domu. Podczas pościgu za napastnikami ujął poszkodowany Wilk Słabika, w którym dalsi poszkodowani rozpoznali uczestnika napadów.

Na skutek zażalenia nieważności, wniesionego przez Słabika, Sąd Najwyższy w Warszawie rozpatrywał onegdaj tę sprawę, poczem **zatwierdził w całej rozciągłości wyrok sądu krakowskiego.**

Słabik był jednym z oskarżonych w procesie o rozruchy listopadowe w Krakowie.

Trebitsch-Lincoln oskarża Ludendorfa

jako duchowego sprawcę fałszerstw węgierskich

Znany awanturnik polityczny Trebitsch- Lincoln przybył przed kilku tygodniami do Europy, by ocalić swego syna skazanego w Londynie na śmierć z powodu dokonanego mordu. Ale Anglja go nie wpuściła a gdy chciał odwiedzić swoją żonę w Hamburgu, także rząd niemiecki nie udzielił mu pozwolenia na pobyt w Niemczech. Dawny syn węgierskiego nauczyciela, były członek angielskiej Izby Gmin, prasowy kierownik biura Kappa, serdeczny przyjaciel Ludendorfa jest teraz banitą i nigdzie w Europie nie może stale zamieszkać. Na kilka tylko tygodni zezwolono mu zamieszkać w Amsterdamie, skąd wraca na daleki Wschód, gdzie zamierza wstąpić do klasztoru bramijskiego na Jawie, by tam dokończyć burzliwego swego żywota.

Odwiedził go niedawno amerykański dziennikarz John C. F. Hartfield i dowiedział się od niego bardzo ciekawych szczegółów o roli Ludendorffa w węgierskiej aferze fałszowania banknotów francuskich. Trebitsch- Lincoln opowiada, że idea fałszowania banknotów wyszła właściwie od Ludendorffa, który powoływał się na przykłady młodszego Pitta i Napoleona. W roku 1920, byłem z pułkownikiem Bauerem — opowiada Trebitsch Lincoln — w Budapeszcie, by po nieudaniu się puczu Kappa nawiązać stosunki z węgierskimi monarchistami. Dnia 16 maja 1920, zostaliśmy przyjęci przez wpływową węgierską osobistość której przedłożyliśmy nasze plany zmierzające do poparcia rosyjskiej kontrrewolucji. W ciągu rozmowy powołaliśmy się na ideę generała Ludendorfa, by przez fałszowanie rosyjskich rubli znaleść środki finansowe, potrzebne nam w naszej akcji. Nasz plan był już bardzo daleko posunięty Białogwardyjski generał Biskupski uczynił w Berlinie odpowiednie przygotowania. W naszych rozmowach z węgierskimi monarchistami ustalono, że druk tych fałszywych rubli miał nastąpić w Budapeszcie".

Trebitsch przedłożył tekst tej umowy oraz kilka fałszywych rubli. Ale ofenzywa bolszewików na Polskę zniweczyła wszystkie plany. Trebitsch-Lincoln odwiedził jeszcze raz Ludendorffa i otrzymał od niego jego pamiętniki z własnoręcznym dopiskiem „Seinem Kampfgenossen, Ludendorff".

Tyle awanturnik Trebitsch Lincoln opowiada o roli Ludendorffa. Chociaż to opowiada Trebitsch, kto wie, czy w tych opowiadaniach nie mieści się sporo prawdy?

Wesoły kącik

Między wdowami

— Teraz są nasi obaj mężowie w niebie...
— Tak, tak ale przynajmniej wiemy, gdzie są!

Po czem się poznaje

Pollak i Müller są w podróży i jedzą właśnie w restauracji porcję indyka.

Pollak zirytowany: Takiego starego indyka jeszcze nie jadłem. Ma przynajmniej dwadzieścia lat!

Müller: Po czem poznajesz właściwie wiek?

— Po zębach!

— Jakto, indyki nie mają przecie zębów!

— Ale ja mam!

Nasze dzieci

Józio: Popatrz, Edziu, ta pani z naprzeciwka przynosi zawsze małe dzieci w torbie, a oni potem nam opowiadają, że to bocian!

* * *

Gość (w restauracji): Kelner, proszę zabrać ten omlet, jest na nim włos! Proszę zamówić omlet z łysiną!

Z giełdy

Giełda krakowska z 6 bm. (W nawiasie kursy z 5 bm.) Pharma 0.82 (0.82), Zieleniewski 9.25 (8.90—9), Trzebinia 0.09 (0.08), Górka 6.70, Chybie 3.15. —

Waluty mocniejsze, dolar nieoficjalnie 10.60—10.65, bankowo 9.95—10.

Giełda warszawska

Giełda warszawska z dnia 6 b. m. (PAT) **Waluty:** Belgja 2968 Holandja 409·68, Londyn 49 48 Nowy Jork 10 18, Paryż 3157, Praga 30·20 Szwajcarja 18735, Wiedeń 143·94. Włochy 4092

Papiery procentowe: 5 proc. pożyczka konwersyjna 33—32 i pół, pożyczka dolarowa 76 i pół, pożyczka kolejowa 157. Tendencja mocna.

Akcje: Bank Małopolsk Kraków —·— Bank Przemysłowy Lwów 0.13, Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 4 65 Puls 0·3·, Wild —·— Cegielski 6·25, Parowozy 0·14 Zawiercie 5 50 Zegluga 0 08, Polska nafta 0·40, Siła i Światło 6·12, Chmielów 0 12 Starachowice 0 85, Pecisk 0·38 Zieleniewski 10·20, Zyradów 6·85 Chodorów 3·45.

Giełda zbożowa.

Poznań, dnia 5 b. m. (PAT) Zyto 30·50—31·50.— Pszenica 51·00—53·00. — Jęczmień —·——·—. — Jęczmień wyborowy 30.00 - 32 00. — Owies 31·00.— 33 00 Mąka żytnia 70% —·— —46·00. — Mąka żytnia 65% —·——48·00. — Mąka pszenna 65% 76·00—79 00 —, Otręb żytnie 24·50—25·50.— Otręby pszenne —·——·—

Giełda wiedeńska

Giełda wiedeńska z dnia 6 b. m. (PAT) **Dewizy.** Amsterdam 28425, Belgad 1247, Berlin 16840 Bruksela 2111, Budapest, 9893, Bukareszt 20·, Chrystania 15180, Kopenhaga 185·05, Londyn 34 2, Madryt 101·90 Medjolan 2838, Nowy Jork 70725, Paryż 2229 Praga 2094, Sofja 5·11 Sztokholm 18895, Warszawa 64— — 67·00, Zurych 136·92 dolary 706·75, belgijskie 95·05 bułgarskie 508·, duńskie 18400. marki niemieckie 16815, angielskie 3424, jugosłowiańskie 1242, łotewskie 10160 polskie 6750, rumuńskie 266, szwedzkie 18875, szwajcarskie 136·55, hiszpańskie 9520 czeskie 20·90 węgierskie 98·90, tureckie 354

Akcje: Zieleniewski 73·. Silesja —·—, Fanto 109 Gal. Karpaty 78· Galicja 255, Siersza 17, Bank Małopolski —·—, Bank Hip. —· Tepege —·,

Giełda zurychska

Zurych, 6. 5 PAT. Paryż 16.35, Londyn 25.06 Nowy Jork 5.166, Belgja 15.30, Włochy 20.73, Hiszpanja 74.30, Holandja 207.60, Sztokholm 138.20, Oslo 111.25, Kopenhaga 135, Sofja 3.75, Praga 15.29, Warszawa 50, Budapeszt 0.72 Białogród 9.10, Ateny 6.41, Konstantynopol 2.70. Bukareszt 1.60, Helsingfors 13.03, Buenos Aires 207. Tendencja niejednolita.

Giełda paryska

Paryż, 6. 5 PAT. Londyn 157, Nowy Jork 52.34, Hiszpanja 466, Włochy 124.75, Szwajcarja 626, Danja 842, Holandja 1298, Norwegja 700 Szwecja 852, Rumunja 10.40, Niemcy 765.

Giełda londyńska

Londyn, 6. 5 PAT. Nowy Jork 4.85 3/8, Holandja 12.08 1/8, Francja 156.75, Belgja 167, Włochy 120.93, Niemcy 20.385, Szwajcarja 25.05 Hiszpanja 33.71, Danja 18.585, Szwecja 18.145, Norwegja 22.45 1/8, Helsingfors 193.12, Praga 163.87.

Giełda nowojorska

Nowy Jork, 6. 5 (D) Warszawa **10.50,** Londyn 485 i pół, Paryż 316 1/4, Wiedeń 14.12, Praga 296 1/4, Włochy 401 11/16, Belgja 303, Budapeszt 14.12, Szwajcarja 19.35, Helsingfors 252 Sofja 72, Holandja 40.18, Oslo 21.56, Kopenhaga 26.12, Sztokholm 26.77, Hiszpanja 14.38, Bukareszt 32, **Berlin** 23.81, Belgrad 176 1/8.

TELEGRAMY

Rewolucja w Nikaragua

Waszyngton, 6. 5 PAT. (United Press). W Nikaragua wybuchła rewolucja. Stronnictwo liberalne proklamowało prezydentem Sacasę i obsadziło swojemi oddziałami wojskowemi miasto Bluesild. Operację tę przeprowadził gen. Saudoval. Sacasa był wybrany wiceprezydentem kiedy Chamorra przedsięwziął swój zamach stanu i ogłosił się prezydentem. Jak wiadomo jednak Chamorry nie uznały Stany Zjednoczone. Kongres państwa Nikaragua ogłosił stan wojenny. Rząd amerykański polecił, by jeden krążownik udał się do Bluesile aby bronić interesów amerykańskich.

Wyrok śmierci za spekulacje giełdowe

Moskwa, 6 5, PAT. Na podstawie rozporządzenia rządowego z roku 1923 zostało dzisiaj rozstrzelanych trzech wyższych urzędników oddziału walutowego komisarjatu finansowego. Stali oni na czele grupy spekulantów giełdowych, którzy spowodowali obniżenie się kursów papierów państwowych przez wzmożony popyt za złotem i walutami zagranicznemi.

Norge.

Vadsö, 6 5. PAT, O godzinie 5.50 wylądował tutaj okręt powietrzny „Norge".

RATUJCIE ZDROWIE.

Najsłynniejsze światowe powagi lekarskie stwierdziły, że

75% chorób powstaje z powodu obstrukcji

Chory żołądek jest główną przyczyną powstania najrozmaitszych chorób, zanieczyszcza krew i tworzy złą przemianę materji.

Słynne od 45 lat w całym świecie

Zioła z Gór Harcu Dra Lauera

jak to stwierdzili prof. Berlinsk. uniwersytetu Dr. v. Leyden, Dr. Martin Dr. Hochfloetter i wielu innych wybitnych lekarzy są idealnym środkiem dla uzdrowienia żołądka, usuwają obstrukcję (zatwardzenie), są niezastąpionym środkiem przeczyszczającym, ułatwiają funkcje organów trawienia, wzmacniają organizm i pobudzają apetyt.

Zioła z gór Harcu Dra Lauera usuwają cierpienia wątroby, nerek, kamieni żółciowych, cierpienia hemoroidalne, reumatyzm i artretyzm, bóle głowy, wyrzuty i liszaje.

Zioła z gór Harcu Dra Lauera zostały nagrodzone na wystawach lekarskich najwyższemi odznaczeniami i złotemi medalami w Badenie, Berlinie, Wiedniu, Paryżu, Londynie i wielu innych miastach. Tysiące podziękowań otrzymał Dr. Lauer od osób wyleczonych.

Cena ½ pudełka Zł 1.50, podwójne pudełko Zł 2.50.

Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych.

UWAGA: Wystrzegać się bezwartościowych naśladownictw.

Reprezentant na Polskę: **Józef Grossman, Warszawa, Chmielna 49.**

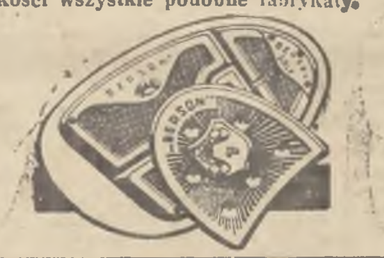

Eleganckie i trwałe

są obcasy i podeszwy gumowe BERSONA.
Eleganckie przez swą formę, dającą się znakomicie dostosować do każdego obuwia i przez swą elastyczność, podnoszącą pewność kroku.

Bersona obcasy i podeszwy gumowe

są trwalsze i tańsze niż skórzane, a nadto prześcigają w jakości wszystkie podobne fabrykaty.

CZY ODGADNIECIE?

nie loterja **nie podział**

Z - A - N - O - P - N
B - L - I - N - L - U
L - N - O - W - I

Tak drogie i pożądane w dzisiejszym czasie kamgarny na ubrania i kostjumy damskie bieliznę damską i pościelową, gotowe ubrania i płaszcze męskie i damskie kołdry watowe, zegarki złote, damskie i męskie, aparaty fotograficzne i inne wartościowe przedmioty, możecie u nas otrzymać zupełnie bezpłatnie. — Niema żadnego ryzyka. Niepowodzenie wykluczone. Prosimy nadesłać nam prawidłowe rozwiązanie obok umieszczonego zadania, litery należy ułożyć w szerz, **które oznaczają trzy miasta polskie.** Wraz z zadaniem prosimy w liście podać dokładny adres oraz załączyć znaczki pocztowe na co otrzyma WP. szczegółowy prospekt i niespodziankę. — Posiadamy dużo listów dziękczynnych.

Przedsiębiorstwo Handlowe „RECORD“ Łódź 2. Skrzynka poczt. 178

SOL RABCZANSKA

zawierająca wydatnie **jod i brom,** nadaje się do wszelkich zabiegów leczniczych w ten zakres wchodzących. W pierwszym rzędzie stosuje się ją do kąpieli słono jodowych, przy angielskiej chorobie, skrofułach, przemianie materji, limfatyczności, zapaleniu stawów, reumatyźmie, porażeniach, otłuszczeniu, przy niektórych chorobach skórnych i t. d. Pozatem służy do płukań, wziewań i zmywań.

Sól ta przewyższa swoją wartością sole morskie i wszelkie inne także zagraniczne sole jodowe.

Do nabycia we wszystkich aptekach, drogueriach i składach aptecznych.

Reprezentacja na Polskę:

Kraków, Szpitalna 38, I. p. — Tel. 3050

INFORMATOR KRAKOWSKI

Magistrat m. Krakowa, WW. Świętych 3. Tel. 2505.
Gmina żydowska (tamże urząd metrykalny), Krakowska 43. Tel. 307.
Organizacja Sjonistyczna, Stradom 15 oficyny I. p. Tel. 4541.
Biuro Palestyńskie, ul. Zielona L. 17. Tel. 4657.
Krakowskie Stow. Kupców, Grodzka L. 43. Tel. 3267.
Krakowskie Stow. rękodzielników, Podbrzezie 6.
Szpital żydowski, Skawińska 8. Tel. 282.
Pogotowie ratunkowe, A. Potockiego Tel. 100.
Straż pożarna, A. Potockiego. Tel. 600.
Informator kolejowy. Tel. 2108.
Sąd przemysłowy, Kanonicza 22.
Inspektorat Zakładu Ubezpieczeń robotników od wypadków, Zielona 28.
Ekspozytura Zakładu Pensyjnego dla funkcjonarjuszy, ul. Gertrudy L. 2. Tel. 1588.
Obwodowe Biuro Funduszu Bezrobocia, Krowoderska 5. Tel. 472.
Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy, Krowoderska 5. Tel. 472.
Urząd Rozjemczy dla spraw najmu Plac WW. Świętych 3. Magistrat, ofic.
Okręgowy Związek Kas Chorych, Batorego 5, III. p. Tel. 2204.
Kasa Chorych w Krakowie, ul. Dunajewskiego 5. Tel. 182 i 4662.
„ **w Podgórzu** (Filja), Plac Serkowskiego 17. Tel. 450.
„ Poradnia dla Chorych na oczy i dla dzieci, Kraków, Rynek Kleparski 9, I. p. Tel. 1289.
„ Ambulatorjum dla Chorych, Kraków, **ul. Wawrzyńca 5** Tel. 343.
Miejski Urząd Zdrowia (Fizykat). Kraków, Magistrat. Tel. 373.
Miejskie Zakłady Sanitarne, Prądnik Biały. Tel. 1075.
Szpital św. Łazarza, biuro administracji, Kraków, Kopernika 17. Tel. 3466

HABIMA

3 WYSTĘPY 3
TEATRU MOSKIEWSKIEGO
MAJA 7, 8, 9
DYBUK, SEN JAKOBA, GOLEM
W TEATRZE BAGATELA

Najsilniejsze bóle głowy usuwa.

PROSZEK OD BÓLU GŁOWY DLA DOROSŁYCH
znak fabr.
„KOWALSKINA“

LABOR. CHEM.-FARMAC. AP. KOWALSKI W WARSZAWIE
A.K.

Najsilniejsze bóle głowy usuwa.

Solidna firma

obejmuje zarząd domów w wolnem mieście Gdańsku i płaci ewent. 50% czynszu za 6 miesięcy z góry.

Łaskawe zgłoszenia do:

Salomon Kramer, Gdańsk, Müncheng. 4-6.

MATKI

pamiętajcie że jedynym skutecznym do pielęgnowania ciałka dziecięcego jest tylko

PUDER, MYDŁO i KREM BEBE SZOFMANA

pierwszego wynalazcy.

Inne są naśladownictwem.

NOWO WYBUDOWANY

PENSJONAT „SWIT“ w Krynicy

otwarty z dniem 1 maja br. poleca pokoje z pościelą całodziennem utrzymaniem. — Piękne położenie w pobliżu nowych łazienek. — Oświetlenie elekr., wodociągi. — Doskonała kuchnia rytualna. — W pierwszym sezonie ceny zniżone — Informacji udziela do 1 maja br. Markheimowa, Kraków, Sebastjana 15.

Redaktor naczelny Dr. W. Berkelhammer, — Red. odpow. Zygfryd Moses. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7